

Duna postak...
No. 224718/829
10. Telefon: 18-60
Havonta 110, negyevre 600, egészévre 6000.
Földre 12, egészévre 120.
Küldetése díjmentes.
„E KELET” a nemzeti színdarabok a Cikkünk...
...meg...

VIKKELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Csütörtök, május 19.
1938—5698. I. évf. 111. szám.

Holtpont és újkezdés

Ha a józan logikára hallgatunk, úgy inkább kell hinnünk azoknak a híradásoknak, amelyek az olasz-francia tárgyalások holtpontjáról számoltak be, mint azoknak, amelyek csupán a tárgyalások elhalasztásáról, illetőleg újkezdésének szükségességéről beszéltek.

Bármennyire hangoztatják egyes lapok, hogy Mussolini genovai beszéde nem befolyásolta a francia-olasz meg egyezésre irányuló tárgyalásokat: a valóság mégis az, hogy ez inkább eltávolította, mintsem közelebb hozta volna a franciákat az olaszokhoz. Anglia számára sem volt egészen könnyű feladat az olasz igényeket lejjebb szállíttatni, de nem lévén kontinentális hatalom, mégis inkább találhatott alapot a meg egyezésre.

Franciaország azonban közel van Olaszországhoz ahhoz, hogy túlzottan itélje meg azokat az előnyöket és azokat az értékeket, amelyeket egy francia-olasz meg egyezés Franciaország számára nyújthat. Franciaországban jól ismerik az olasz helyzetet, tudják, hogy a lendületes genovai szavak mögött nincs sok érfedezet s hogy Olaszország inkább nyerni akar a meg egyezéssel, mint kompenzációs üzletet kötni.

Ma már az olasz sajtó megnyilatkozásaihoz tisztán láthatjuk, hogy Olaszországnak sokkal inkább van szüksége erre a meg egyezésre. Hogy genovai beszédeben Mussolini ennek éppen az ellenkezőjét hangoztatta: nem jelent sokat.

Ma már Párizs tisztában van azzal, hogy Olaszország Franco győzelmét kívánja biztosítani a meg egyezéssel s ezáltal Franciaországot olyan helyzetbe sodorni, hogy feladja az orosz szövetséget és feladja közép-európai befolyását.

Hogy ezeknek a kívánásoknak teljesítése francia részről nem fog megvalósulni, azt a francia közvélemény csaknem egyöntetű állásfoglalásából meg lehet állapítani.

A tényleges helyzet az olasz-francia tárgyalások körül tehát az, hogy a kezdeti tárgyalások igenis holtpontra jutottak s éppen ezért nem a régi alapokon fognak újkezdődni a tárgyalások. Rómának be kellett látnia, — s talán ma már be is látta, — hogy Franciaország nem akar elzárkózni a meg egyezés elől, de viszont az olasz követelések járószalagjára sem óhajta fűzni magát. Franciaország talán meg fog egyezni Rómával, de csak úgy, hogy abból ne kizárólag Róma lásson hasznot, hanem Franciaország és ezáltal az európai béke ügye is.

A német könyv tragédiájához

A Harmadik Birodalomról sohasem állíthatna senki, hogy szerénykedik a teljesítményével. Sőt mondhatni: az öndicséret új kalauza állítható össze a mesterséges fogások amaz ügyes kezeléséből, amivel a sötétet is pályolat tisztára statisztizálják, a képtelent is elfogadhatóvá teszik s a kellemetlent is kellemetessé beszélnek.

A statisztikák készítésében a németek a Harmadik Birodalom előtt sem kullogtak hátra. De ha azelőtt a statisztizáló hajlam a német alaposság egy mellékhatása volt, ma a totális német állam életképe. A statisztikai összeállításokat az élet minden elképzelhető vonatkozásairól ma már egyenesen a mai német élet elmaradhatatlan pótlékaként közik napról-napra újabb és újabb változatban, a derültség egy-egy elmaradhatatlan adagjaként, a német kedély és a német öntudat növelésére.

Nagyon érdekes ezek a statisztikák és nagyon — leleplezők. Közzétettek például a német könyvkereskedők lapjában most egy statisztikát a német könyvekről, a híres német könyvekről, amelyek a németek mindig oly büszkék voltak. Az olvasó természetesen úgy képzeli, hogy ez a statisztika mondjuk az utolsó év vagy fél év német könyvtermeléséről ad számot.

Nem. Az erről való számadás ma tulságo-

Henlein népszavazást követel a szudéta-német területen?

A cseh kormány engedélyt adott német önvédelmi csapatok felállítására

Berlin, május 18. Hivatalos német politikai körök kijelentették, hogy nem kívánunk nyilatkozni a Timesben nyilvánosságra hozott szudéta-német kérdéssel szülő cikkel kapcsolatban, amelyben Henleinnek azt a követelést közlik, hogy a Saar-vidékhez hasonlóan népszavazást tartanak a szudéta-német területeken. Németország — hangzik a nyilatkozat — nem tartja feladatának, hogy véleményét nyilvánítson Henlein karlsbadi követeléseire. A Times cikke nem egyéb kísérleti léggömbnél, vagy csapdánál. A szudéta-német kérdés első fordulóját a követelések felállításával lezárult. A második forduló egyetlen szereplője a prágai kormány. A német külügyi hivatal egyébként meglepetéssel fogadta azt a hírt, hogy a prágai kormány válaszolt a francia és angol követek javaslataira.

Varsó, május 18. A varsói lengyel lapok feltűnő helyen számolnak be arról, hogy

Csehszlovákiában egyre gyakrabban fordul elő összetűzés csehek és németek között. Prágában egyébként nagy izgalmat keltett, hogy a belügyminisztérium engedélyezte a német Freiwilliger Schutzdienst működését, de kifogásolták, hogy Henlein vezérkari főnököt állított a szervezet élére. A baloldali sajtó a szervezet feloszlását követelte.

A zsidó párt magatartása

Prága, május 18. A csehszlovákiai zsidó párt Brűnben nagygyűlést tartott, amelyen a párt elnöke, Fischer mérnök többek között kijelentette, hogy a zsidók nem követik a többi csehszlovákiai kisebbségek példáját. Nem kérnek autonómiát, mindössze a prágai kormány védelmét kéri azon támadások ellen, amelyek különösen az autonómiát kérő kisebbségek-lakta területeken érik a zsidóságot.

Megingott a Daladier-kormány helyzete

PÁRIZS, május 18. Kedden a részvénytőzsdén az állami járadékok zuhanása volt észlelhető. Politikai körök ebből azt következtetik, hogy a Daladier-kormány helyzete meg ingott, amelyet az utóbbi napok külpolitikai eseményeivel magyaráznak. A baloldali sajtó tudni véli, hogy a Daladier-kormányt néppfronti kormány fogja felváltani.

Moszkva újabb nagyarányú segítséget küld a köztársasági Spanyolországoknak

A felkelők határai jelentései

London, május 18. Spanyolország nagyfontosságú események előtt áll. Moszkva hírszerint, amely már arra gondolt, hogy teljesen visszahúzódik a spanyol köztársaságiak megsegítésétől, még egy utolsó kísérletre szánta el magát, hogy a spanyol polgárháborút a baloldali javára fordítsa. A szovjet közölte a spanyol köztársasági kormánnyal, hogy nagyobb számú repülőgépet, ágyút és tankot küld a köztársaságiak megsegítésére és a kilátásba helyezett hadianyag egy része már utnak is indult Barcelonra felé. A nemzeti csapatok e híradásra tevékenységüket minden lehetőséggel fokozni igyekeznek, hogy a végleges győzelmet mielőbb a maguk részére csikarják ki.

A Havas saragossai jelentése szerint a Bru folyón éjjelenként átszökők ellenséges ka-

tonak mesélik, hogy a köztársaságiak feiggyújtották az ortosai gyárakat, vörsházát, templomot, püspöki palotát és más épületeket. Salamancából jelentik, hogy a nemzetiek hadszíntéri jelentése szerint a terrueli fronton a köztársaságiak támadásait visszaverték és Moscuella körzetében nagy veszteségeket okoztak nekik. Dacára a kedvezőtlen időjárásnak a nemzetiek folytatták előrenyomulásukat, elfoglalták a San Antonio kápolnát, Moscuella falut és még két állást romszáz kománykatona esett el a harcban, köztük több tiszt és a politikai kormánybiztos van. A nemzetiek 214 foglyot ejtettek és gazdag hadianyagot zsákmányoltak. Gorbán körzetében a nemzetiek négy fontos állást foglaltak el és visszavertek egy ellenséges ellentámadást.

san sivar képt nyujtana a német irodalmi és tudományos termelésről. A statisztikus, aki előtt nem a valóság, hanem a politikai propaganda a lényeges, ilyen természetű statisztikát a Harmadik Birodalomban ma nem készíthet, vagy legalább is nem készíthet, ezért tehát arról ír, hogy a különböző közkönyvtárakban — hány méterrel nőtt a könyvpolcok hosszúsága.

Elmondja — persze büszkén —, hogy a porosz állami könyvtár könyvtárványai az 1936—1937. év folyamán több mint másfél kilométerrel, pontosan 1545 méterrel hosszabbodtak meg, a lpcsei egyetlen könyvtáré vi-

szont ugyanezen idő alatt 374 méterrel és így tovább.

Hát kétségtelenül érdekes ez a közlés s egy SA, vagy SS-beli jól fegyverezett németnek ismét gőzölhet a nagy német öntudattól a feje, ha elképzeli ezeknek a hosszúságú könyvtárványoknak a sorát, teli könyvekkel. Mi azonban vegyük tudomásul azt, ami e furcsa statisztika mögött meghúzódik: a német könyv minőség és mennyiség elhanyagolását s a ma uralkodó német hajlamot, mely a könyveket már korántsem a belső értéke, hanem a könyvtárványok hossza szerint méri.

VILÁG TÜKRE

Magyarország és a nemzeti szocializmus

Nem állítható, hogy Magyarország tényleg örülne az Anschlusnak. Mint a legtöbb Duna-menti államban, úgy Magyarországon is a nagy német birodalommal való közvetlen szomszédosság ijedelmet váltott ki, végül azonban rájöttek, hogy a közös határból következő hátrányokon kívül a német szomszédoságnak vannak bizonyos előnyei is. A hátrányok közé tartozik, hogy Magyarország ma gazdaságilag és politikailag inkább függ Berlin jóindulatától, mint eddig. A jövőben Magyarországnak nem lesz meg a mozgási szabadsága sem a külkereskedelemben, sem a külpolitika terén. Kénytelen lesz a német birodalom igényeivel igazodni. Ez a fejlődés már különben meg is kezdődött. Ma már Budapesten nem beszélnek annyit, mint például egy évvel ezelőtt, a „liberális hagyományú” Magyarország közlekedéséről a nyugati demokráta nagyhatalmakhoz: Franciaországhoz és Angliához. Bethlen István gróf, aki pontosan egy évvel ezelőtt a francia-angol orientáció szükségét vallotta, nagyon óvatosan ma Németországot próbálja meggyőzni, hogy Németország érdeke Magyarország előtt nyitva hagyni az utat nyugat felé. Ugyancsak kevesebbet beszélnek ma Budapesten Olaszországról, amely hírtelen mintha megszűnt volna a politikai kombinációk számára létező.

Az új szomszédoságnak ezek a hátrányai. Az előny: Magyarország ismét tényező lett a Duna-medencében.

Mindent összevéve: Magyarország a maga részéről kész politikáját a németekéhez igazítani, azzal a feltétellel, hogy Berlin nem avatkozik Magyarország bepolitikájába s nem táplálja a szélsőjobboldali, illetve nemzeti szocialista mozgalmakat, amelyek a magyar élet és társadalomformák alapjainak megbontására törek. Ebben a kérdésben a mai magyar vezető politikusok valamennyien meg egyeznek annál is inkább, mert a magyar nemzeti szocializmus a német nemzeti szocializmus bátorításával és támogatásával kerülnek. Viszont a magyar nemzeti szocializmus totális propagandáját nem csupán Magyarország mai történelmi helyzete, hanem még inkább azok a szociális gyengeségek magyarázzák, amelyekben Szent István történelmi királysága szenved.

Alig van Európában mezőgazdálkodó állam, amelyben a föld olyan nagy része volna nagybirtokosok kezén, mint Magyarországon. Ennek az állapotnak a következménye a nagy magyar falusi proletáriátus. Magyarországon több mint hárommillió parasztnak nincs földje s ez a tömeg mint mezőgazdasági munkás, vagy törpe bérlő él, teljesen középkori gazdasági formákra emlékeztető körülmények közt, minden esetre azzal a különbséggel, hogy ezek a parasztok jogilag nem jobbágyok, hanem az ugynevezett személyi szabadsággal rendelkeznek. Mindezek következtében nincs még Európában ország, amelyben a népkülöztetés a parasztok körében oly nagymértékű lenne. A nagyszabású földreform Magyarországon bizony életszükséglet.

A gentry azonban, amely a világháború óta kezében tartja Magyarország politikai sorsát, a földreformot nem tudja végrehajtani, mert a reform nem állhatna meg a mammut birtokoknál, hanem szükségszerűen kiterjedne a középnagyságú birtokokra is. Védik tehát a latifundiumot, nehogy hozzá kelljen nyulni a középbirtokokhoz. Fokozza ez állapot hátrányait az elavult adózási rendszer, az elmaradt szociális törvénykezés s az a politikai rendszer, amely a parlamentáris formák ellenére alig egyeb abszolutizmusnál. A politikai rendszer e jellegű kimerítéssel illusztrálja a választójogi titkosságért folyó harc a mezőgazdasági választói körzetekben, ami a parasztok függetlenségét biztosítaná a nagybirtokos és a mindenható kormányapparátus jelöltjeivel szemben.

Amióta a német nemzeti szocializmus,

amelynek dogmája a zsidók teljes kikapcsolása az életből, Magyarország nyugati kapuja közelébe került, a már eddig is meglévő magyar antiszemitizmus hatalmas alátámasztást kapott. Nemcsak a szomszédság, hanem a német részről kétségtelenül fokozott propagandatevékenység is egyenesen megnövelte a magyar nemzeti szocializmust, minek következtében a parasztlakosság körében az elégedetlenség s a földreform követelésének hangzatosabbá emelkedett.

Ilyen körülmények között próbálta a most lemondott Darányi-kormány az u. n. zsidótörvény révén az igazított kedélyeket lecsillapítani s a magyar nemzeti szocializmus „vitorláiból a szelet kivonni.” A törvényt, mint ismeretes, úgy liberális, mint szélsőjobboldali részről élesen támadták. A szélsőjobboldal természetesen elégtelennek minősítette Darányi elképzeléseit.

Hogy a magyarországi nemzeti szocializmus gondolatmenetéről és terveiről pontos képpé legyen, felkerestem Szálassy önmagát, akinek sikerült a legtöbb szélsőjobboldali szervezetet vezetése alá vonni. (Egy évvel ezelőtt még 78 ilyen szervezet volt.) Szálassy mint aktív tiszt harcolta végig a világháborút s ma nyugdíjas. Körülbelül ötven éves, elegáns, de feltűnés nélkül öltözködik, eszméit nyugodtan, minden enfázis nélkül fejtegeti. Jóllehet rendőri felügyelet alatt áll és nem szabad senkit sem fogadnia, s jóllehet tizenhárom hónapi büntetés vár rá, már kétségbe jár a kormányzónál. A magyar parlamentben, mint emlékeztet, az egyik képviselő be próbálta bizonyítani, hogy Szálassy osztrák, eredetileg néve pedig örmény és nem magyar. A kormánylapok ezt a megállapítást igen nagy szenzációként közölték. Emlékeztünk arra, hogy Hitler is nevetéssé próbálták tenni azzal, hogy osztrák és nem beszél jól németül. Ezzel azonban nem tudták megakadályozni élérekerülését. Ilyen eszközzel nem is igen lehet hasonló mozgalmakat leküzdni, különösen ott, ahol valóban szükségessé a reformok.

Szálassy programja különben a következőkben foglalható össze:

A magyar nemzeti szocializmus az ugynevezett hungarizmus elméletét állítja fel, ami azt jelenti, hogy Magyarországot a régi állományában akarja helyreállítani. Viszont mégsem a régi nagy Magyarország olyan visszaállításáról van szó, amit a magyarországi hagyományos politikai pártok eddig képviseltek, hanem a magyar állam egy új megformálásáról. Ebben az új nagy Magyarországon, Szálassy szavai szerint „valamennyi őslakó csoport és nemzetiség” szabadon fejlesztheti népi és kulturális sajátosságait. A magyar nép ezek szerint csak primus inter pares lenne és egyáltalán nem törekedne a más csoportok és nemzetiségek fölött való hegemoniára. Az új nagy Magyarországot szerinte nem erőszakkal kell megvalósítani, hanem szabad egyezkedéssel a magyar nép és mindazon nemzetiségek között, akik a Duna-medencében laknak. Minden egyes ilyen megállapodást népszavazás tartozik igazolni. Ellenvetésemre Szálassy hitetlenségét fejezte ki afelől, hogy a szlovákok és a horvátok más megoldást törekednének. Ha ez a két nemzetiség a csehekkel és a szerbekkel meg tudna egyezni, — amit Szálassy valószínűtlennek tart, — úgy a magyar nemzeti szocialisták egyáltalán nem törekednének erőszakkal más megoldást rájuk kényszeríteni. Nagy-Magyarország nemzetiségi állam legyen, — mondotta Szálassy, — amiben minden népnek ugyanaz a joga.

Ha a magyar nemzeti szocialisták uralomra kerülnek, úgy azonnal szövetségre lépnek Németországgal s felmondják a trianoni szerződést, annak minden következményével egyetemben. Az új nagy Magyarország politikája identikus lenne Németországgal és Hitler eszméi vezetnék. A magyar nemzeti szocialisták természetesen belpolitikai téren is a hitleri eszméket valósítanák meg. Megszüntetnék a nagybirtokot, a földet visszaadnák a népeknek, a zsidókat teljesen és végérvényesen eltávolítanák a magyar gazdasági és szellemi életből, sőt kiűznék. Természetesen totális rendszert állítanának fel, amely a nemzeti szocialista párt mellett nem tűrne semmiféle más politikai alakulatot.

Hogy egy egyetlen magyar politikai párt és egyetlen doktrína uralma miként egyeztethető össze az új nagy Magyarországra tagolt nemzetiségek népi és művelődési fejlődés-szabadságával, ezt Szálassy nem tudta megmagyarázni számomra. En viszont nem tudtam elképzelni, hogy miként funkcionál a totális rendszer, ha minden nemzetiség teljes sajátossága birtokában marad. A program azonban épp emiatt a szimplicitása és szociális ígéretei miatt tetszik a tömegeknek, elsősorban a fiatal értelmiségieknek.

A magyarországi nemzeti szocialista mozgalom nagyon komoly. Napról napra növekedik. Ma már csak mélyreható reformokat küzdhet le, nem pedig rendőrségi rendszabályokkal.

(L. N.)

Haifán, a transilvaniai zsidók között

Hogyan élnek és küzködnek Haifán a transilvaniai zsidó kivándorlók
(Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.)

Haifa, május 18. Pályázatot lehetne kiírni Haifa csodálatos szépségének leírására. Valóban díjat érdemelne ez a feladat. Leírni azt a fenséges látványt, ami szemünk elé tárul a Kármel csucsáról, a vilányfényben fürdő Hadar Hakarmelt, a mindig mozgó és sokféle kivilágított kikötőt, a messzeségbe nyuló haifai öblöt, mely mellett apró pontok mutatják a zsidó országépítés lendületét. Ott Kirját Chajim, amögött Kirját Bialik és végig, egészen Akkoig, melynek halvány villanyfényei itt pislognak a lábaink alatt, tőlünk jó harminc kilométernyire. Maga a méltóság ez a város, közsiklákra épített tömör házaival, ragyogóan tiszta, modern uccáival, buja zöldjével és élénk, közvetlen, mélyesen egészen kedélyével. Itt a hangulat valahogyan „északibb”, mint Tel-Avivban. Mi az oka? Ugyanaz a forró nap, ugyanaz a végtelen tenger. Régi szólásmondás, amivel a haifaiak büszkélkednek: „Tel-Aviv homokra épült, Haifa sziklára.” Valóban sziklaerősségű fellegvár ez, a lakosság túlnyomó többsége fiatal, erős, lelkes s az országért mindrekész munkás. A hegyre épült város szikláit ezer és ezer munkás verítéke öntötte. Itt sajnó rothantással lehet építeni. Az évezredekken át elhanyagolt föld szikláit kell eltávolítani, a kőkeményre száradt földre kell messzi földről homokot hordani, hogy a házak körül zöldelő kertcskék szülessenek. Mennyi áldozatot kellett hozni, míg a gyermekek játszótérre kizöldült, míg a Technikum kertje ligetté változott.

Ez a város hősiességéből született. És hőiesen állja a harcot a ma kissé mostoha fordult időkkel. Hatvanezer zsidó lakója között itt küzd és épít a transzilvaniai zsidó kivándorlók jörsége. Haifa volt a nagy kikötő. Itt szállt partra a gyors-talpalással kiképzett, kereskedőből átvedlett iparos, az illegális bevándorló és az ittretkedt chaluc is, ha utközben megmondta magát és a városi életben akart boldogulni. Tel-Avivban elsősorban el néhány transzilvaniai zsidó család. De Haifára száz számba jöttek és száz számba telepedtek meg. Utan-utfélen magyar szó üti meg az ember füvét. A magyar zsidók mindig nehezen tanultak idegen nyelvet. A héberhez is nehezen szoktak hozzá. De már eleve megcáfoltuk azokat a rágalmakat, mintha a transzilvaniai zsidó nem tanulna héberül. Az anyanyelv azonban nem lehet elfelejteni. Az anyanyelv forrón és vágyódva tör ki ezeknek a lelkes palesztinai polgároknak a leukéből. Gyermekeik már csak héberül tudnak és gnyolják szüleik magyaros kiejtését. De a szülők magyarul beszélgetnek, „magyar” társaságokban találkoznak és a „magyar” cukrászdában járnak össze. És rágalmat volna azt állítani, hogy ebben különböznek a többiekől, a nagy zsidó gálutból idevándorolt sorstestvéreiktől. A lengyel zsidók lengyelül, vagy jiddisül, a németek németül, az amerikaiak magyarul értekeznek. Mondhatnánk, a héber a zsidók „nemzetközi” érintkezési nyelve Palesztinában. De a „magyar” csoportban tovább él az anyanyelv, tovább él a transzilvaniai tájak, emberek és problémák emléke...

Szivekig ható, milyen nagy munkát végeztek ezek a transzilvaniai zsidók. Itt áll előttünk az átrétegezett zsidó ifjuság. Az iskolapadból vagy jesivából idekerült zsidófiú, aki kemény fekete munkával keresi kenyerét, vagy az évek folyamán szakmunkássá fejlődött a felnőtt korban vállalt szakmában. Az urilány, aki most háztartásbeli alkalmazott vagy gyermekek mellett nevelőnő. És mindezt a maga kulturális igényeinek teljes megőrzésével. Mindezt lelkes öntudattal és a nehéz idők vállalásával. A maga gondolj mellett a vállain cipeli az otthonrekedt család gondját. A krízis nehéz napjaiban is hány fiatal zsidó küldi haza a maga nehezen szerzett fontjait. Nem frázist írunk le azzal a megállapítással, hogy ezek a kemény munk-

kában megdedzett transzilvaniai fiatalok hősök. Nem mellőngetés ez és nem ékesen szóló programbeszéd: ez a megvalósítás, a saját élet feláldozása, önmagáért és a maga fajtájának jövőjéért.

Panaszt hallani nem ritkaság Palesztinában. A transzilvaniai zsidók panasza azonban egyedül álló, amit más országból idevándoroltaktól nem igen hallani. Azt panaszolják, hogy Palesztina iránt Transzilvaniában csak a szegénysorsu zsidóság és a munkásifjuság érdeklődik. Ide három év alatt egyetlen transzilvaniai zsidó tökések nem költözött. A testet senyvesztő munkán kívül mást ide nem hoztak transzilvaniai zsidók. En ennek következtében a transzilvaniai zsidó munkás magára maradt. A német zsidó fiatalság maga mögött érzi a német zsidók gazdag szerveze-

tét, a Hitachduth Oléi Germániát. Ha az nem tudnak zsidó ott a Hitachduth a segítségére siet. munkás hiába keresi tet. A transzilvaniai kölcsönért otthoni thoni szervezethez ehé életét ez még

De azt mondják a végén, „gám zu lötevé”, hogy ez is jó, ebből is haszon származik. Megtanul a maga lábán járni. Bekapcsolódik a pártszervezetekbe, átfogóbb zsidó közösségi élethez orientálódik és könnyebben tanulja meg a nyelvet, önállóan teremt meg a maga életét. És továbbra is kitart, ha szenvedéssel, ám szenvedés árán, ha nélkülözve is, de panasz szó nélkül. Ezeket a fiatal transzilvaniai cionizmus nevelte, ezek tudják, hogy az ő utjuk az egyetlen járható út. Akinek része volt benne, boldog örömmel nézheti: ezért a büszke, új, izmos nemzedékért érdemes volt dolgozni, utat törni az asszimiláció ellenséges atmoszférájában. Valamit teremtett és ez sok szabad, boldog, emberi élet.
Barzilay István.

Select Muzgó

Ma, csütörtökön rendkívüli premier!

Select Muzgó

Claudette Colbert
szentimentális vígjátéka:

Párizsban szereltem belé
partnereit:

Melvyn Douglas és Robert Young
Műsorán kívül hangos híradó!

Drámai részletek Habsburg Félix főherceg bécsi szökéséről

A Le Journal szenzációs cikke Ausztria sorsdöntő óráiról

Párizs, május 18. A Le Journal állítólag feltétlenül megbízható forrásból számol be arról, hogy az Anschlusz előestéjén Félix főherceg, Habsburg Ottó testvérbőce, milyen izgalmas kalandok közt menekült el Auszriából.

A párizsi újság bevezetésképpen elmondja, hogy Zita királyné gyermekei közül Adelheid főhercegnő Bécsben lakott, mint egy osztrák arisztokrata család vendége. Fiatal testvére, Félix főherceg, ugyanakkor a wien-neustadti katonai akadémia növendéke volt. A fiatal főhercegnőt és főherceget teljesen váratlanul érte Ausztria életének sorsdöntő fordulata. Március 11-én délután a fiatal főherceg barátai közt tartózkodott és sejtelve sem volt a késülő eseményekről. Este hét órakor, pontosan abban a pillanatban, amikor Schuschnigg bejelentette lemondását, autó állt meg a katonai akadémia főbejárata előtt. Egy ur szállt ki a kocsiból, állítólag egy közismert legitimista vezér, akinek a nevét azonban a francia újság nem árulta el. Félórával később Habsburg Félix főherceg két bőröndöt tette fel az autóra, majd maga is beült. Az autó volánjánál a legitimista vezér foglalt helyet. Apacspapkát és kopott felöltőt viselt.

Az autó Bécs felé vette útját. Adelheid főhercegnő már uttrakészen várakozott. Bécs ekkor már teljesen a drámai események lábában élt. Az utcákon fáklyásmenetek vonultak végig. Zita királyné két gyermeke beült a sofőr mellé, a poggyászt pedig a kocsii belsejében helyezték el.

Az autó szándékosan lassított tempóban haladt át a városban és gondosan elkerülte a főbb utvonásokat. Amikor azonban a nagy központi temető közelébe érkeztek, a 13 CV

rendszerű autó már teljes sebességgel robbogott. Másfél óra múlva elérte a magyar határt.

Ekkor már egész sereg autó állt hosszú sorban a vámsorompó előtt. Valami „gondviselészerű ügyetlenség folytán” a menekülő főherceg autója nem csatlakozott a sorhoz és nyitva állt előtte az út. De mégis meg kellett állnia, mert egy SS-katona elálta az utat. A sofőr a baloldalon kilépett a kocsiból, utleveleket és egyéb papirokat mutatott be. Az utlevelek természetesen hamisak voltak. Az SS-osztagos zseblámpafénylő vizsgálta az utleveleket és közben a fiatal főhercegek mozdulatlanul ültek az autóban. Ekkor a sötétségből váratlanul egy férfi bukkant elő. Lehajolva megkerülte a kocsit és az autó jobboldali ajtaja előtt állt meg. Osztrákulü öreg ember volt, akit Félix és Adelheid azelőtt sohasem láttak. Öreg paraszt lehetett, legalább is erre lehetett következtetni beszédmodoráról. Nyilván neki azt a szerepet osztották ki, hogy a menekülőeknek szükség esetén segítségére legyen.

— Üljön a kormánykerékhez és meneküljenek! — mondotta halkan, de erőlesen Félixnek.

És már bucsuzott is!
— Eljén Ausztria!

Félix főherceg tétovázás nélkül elfoglalta a sofőrülést. A motor nem volt leállítva és a kocsii hirtelen teljes sebességgel eliramodott. Fár perc múlva magyar területre ért. A „sofőr”, aki az országuton maradt, olyan színesi tehetséggel átkozódott és tépte a haját, hogy még a gyanakvó SS-embereket is megévesztette. Még sajnálták is, hogy a szegény embert így becsapták és utasai fizetés nélkül szöktek meg előle.

A zsidóság jövője a cionizmus erejétől,
a cionizmus ereje Ardealban a „Zsidó Nemzeti Szövetség-sékel”-akció sikerétől függ.

Váltsátok meg, terjesszétek a „Zs. N. Sz.-sékel”-t!

Üresen látom
nyolc s

Chuj, május 18
előttünk ül, átut
ből jön, ahol mély
kenyiséget fejtett
vége van. Az im
illetékes egyetem
kért, hogy rend
viszonyaira való
tegye szünetelőbe
jék az egyetem
napból néhány h
pedig, úgy látsz
kényszerpihenő j
a fiatal tudós szá
egy még a német
zett meghívó, am
tikus állam hason
lítja. Most új áll
a beszélgetés so
ditó képet rajzol
összeomlásáról:

— A berchtes
mondja a fiatal t
talában nem sok
iránt. A hitlerista
dése ugyan nem
póban, de valam
magára hagyatott
nyomásnak nehez
miért érte mégis
zsidóságot az Aus
keztek a zsidók
alatt menekülni
és amikor még le
gadeni találkozót
nigg emlékezetes
stág ülésén, amely
— 180 fokkal f
felé az ausztriai
kalmam volt ez
bankigazgatóval
volt pesszimizmus
de után ő is azon
a független Auszt
napig tartani fog
pedig elegendő les
ládját és vagyon
menekítse át.

— Az optimiz
körülmény, hogy
rendelt népszavaz
val biztosított. M
hatom, hogy a m
szavazáson az o
számlálékban szav
nigg és a függetl
mintha a náciizm
erőt képviselt vo
Schuschnigg eset
az árral, és épug
hatalom mögött
később a Führer
niggnek sikerült
ságot is teljes
maga számára eb
re elmaradt népi
hatalmas munk
Bécs uccáin Sch
a szocialista mu
lejtette még el,
közökkel törté
nak ezt a legjobb
biztosabb pillér
len dolognak láts
lyett szövetséges
ságot. Bécsben
ben élt a meggy
ratikus Ausztria
nyü prédája Hit

— Mindeneset
nigg 90—95 szá
tott. Ebben sem
pedig nem kértél
volt a baj. A biz
a népszavazás k
kisem tudott ar

Bécsben helyreállt a rend...

Üresen látonganak a színházak. Hogyan állott elő a harmincnegyevenyolc százalékos? Egy fiatal zsidó tudós az Anschluss előzményeiről

Cluj, május 18. A zsidó intellektuel, ki előtünk ül, átutazóban van Clujon, Bécsből jön, ahol mélyreható tudományos tevékenységet fejtett ki. Ennek természetesen vége van. Az impérium átvétele után az illetékes egyetemi intézmény vezetője felkérte, hogy rendezetlen faji és felekezeti viszonyaira való tekintettel néhány napig tegye szünetelőbe munkáját és tartózkodjék az egyetem látogatásától. A néhány naphoz néhány hét lett, a néhány héthöz pedig, úgy látszik, jó néhány esztendői kényserpihenő jutott volna osztrájrésziül a fiatal tudós számára, ha nincs zsebében egy még a német bevonulás előttről keltezett meghívó, amely őt egy nagy demokratikus állam hasonló intézménye élére szólítja. Most új állomáshelyére igyekszik és a beszélgetés során mozgalmassá, megrendítő képet rajzol a bécsi zsidóság tragikus összeomlásáról:

Az osztrák zsidóság reményei

— A berchtesgadener találkozót követően — mondja a fiatal tudós — a bécsi zsidók általában nem sok illúziót tápláltak jövőjük iránt. A hitlerista mozgalom belső erősödése ugyan nem haladt különösebb tempóban, de valamennyien éreztük, hogy a magára hagyatott kis Ausztria a külső nyomásnak nehezen tud ellenállani. Hogy miért érte mégis oly váratlanul Ausztria zsidóságát az Anschluss? Miért nem igyekeztek a zsidók rendelkezésükre álló idő alatt menekülni és menekíteni azt, amit és amikor még lehetett? Mert a berchtesgadener találkozót követően Schuschnigg emlékeztető beszéde az osztrák Reichstag ülésén, amely — hogy úgy mondjam — 180 fokkal fordította el a bizakodás felé az ausztriai zsidóság hangulatát. Alkalmam volt ezekben a napokban egy bankigazgatónál beszélni, aki közismert volt pesszimizmusáról. Schuschnigg beszéde után ő is azon a véleményen volt, hogy a független Ausztria még legalább hat hónapig tartani fogja magát. E hat hónap pedig elegendő lesz arra, hogy magát, családját és vagyonát nyugodtabb légkörbe menekítse át.

— Az optimizmust csak fokozta az a körülmény, hogy a Schuschnigg által elrendelt népszavazás kimenetele minden jóval biztosított. Minden túlzás nélkül mondhatom, hogy a március 13-ra kitűzött népszavazáson az osztrák lakosság 90—95 százalékban szavazott volna le Schuschnigg és a független Ausztria mellett. Nem mintha a nácizmus annyira jelentéktelen erő képviselője volna. A tömeg az azonban Schuschnigg esetében épúgy usztak volna az árral, és épúgy sorakoztak volna fel a hatalom mögött, ahogyan egy hónappal később a Führerre szavaztak le. Schuschniggnek sikerült többek között a munkásságot is teljes mértékben megnyerni a maga számára ebben a kérdésben. Az örök re elmaradt népszavazás előtti napokban hatalmas munkásdemonstrációk voltak Bécs utcáin Schuschnigg mellett, holott a szocialista munkásság nyilván nem felejtette meg el, hogy Dollfuss milyen eszközökkel törte le az osztrák demokráciának ezt a legjobban megszervezett és legbiztosabb pillérét. Akadémikus, értelmetlen dolognak látszana afőlött vitázni, hogy mi történt volna, ha Dollfuss letörés helyett szövetségesül fogadja ezt a munkásságot. Bécsben mindenesetre sokak lelkeben élt a meggyőződés, hogy egy demokratikus Ausztria nem lett volna oly könnyű prédája Hitler bevonuló seregeinek.

Mindennek vége...

— Mindenesetre tény, hogy Schuschnigg 90—95 százalékos győzelemre számított. Ebben senkisémm kételkedtem. Főleg pedig nem kételkedtem Hitler. És éppen ez volt a baj. A bizakodó hangulatban, amely a népszavazás kimenetelét megelőzte, senkisémm tudott arról, hogy Hitler elhatároz-

ta Ausztria elfoglalását és a számára le-sújtó népszavazás megakadályozását. Az emlékeztető péntek estig senkisémm tudott, nem is sejtett semmit arról, ami a kulisz-szák mögött már reggel óta folyt. A be-avatott náciik természetesen informálva voltak a Miklászhoz intézett demarsról, sőt tudok esetről, midőn egy zsidó osztrák náci ismerőse még a délelőtti folyamán figyelmeztette, hogy igyekezzék elmenekülni, mert rövidesen baj lesz. A tömeg este hét órakor a rádióból tudta meg, hogy Schuschnigg benyújtotta lemondását. A kétségbeesett hang, amelyen a volt kan-cellár felolvasta nyilatkozatát, semmi jót nem ígért. Este nyolc órakor már Seyss Inquart, az új kancellár lépett a mikrofon-hoz, felszólította az osztrák véderőt, hogy semmilyen ellenállást ne tanúsítson és fel-hívta az osztrák SA-t, hogy lépjen akció-ba és legyen segítségére a karhatalomnak. Ekkor láttuk, hogy mindennek vége.

— A német csapatok csak vasárnap vonultak be, de pénteken este Bécs már a náciik kezén volt. A rendőrség, amely már egy hónapja, a berchtesgadener találkozótól óta Seyss Inquart vezetésével állott és meglehetősen hitlerizálva volt, azonnal az új rezsim rendelkezésére állott. A középü-letket még az este folyamán mindenütt megszállták. A fosztogatások éjszaka már megkezdődtek és változatlan dühvel tom-boltak a következő napokban.

Miért győzött Hitler a népszavazáson

— A Hitler által rendezett népszavazás eredménye senkit sem lepett meg közü-lünk. A népszavazás nem volt titkos. Az elnökök a legtöbb szavazási körzetben ki-jelentették, hogy nincs idő a fülkébe va-ló visszavonulásra, vagy kihárították, hogy a közkívánásnak engedve, nyitott szavazást rendelnek el. A titkos rendőrség, az SA, a házmesterek révén minden épkezláb em-bert ellenőriztek. Mindenkinél az urnák elé kellett járulnia és természetesen még a pronszmozott máci-ellenes elemek sem vették börtöket a vásárra azzal, hogy az Anschluss ellen szavazzanak.

— Ma már az első hetek atrocitásai ja-varészt megszűntek. Bécsben viszonylagos rend uralkodik ismét, miután Bűrckel helytartó szigorú rendre utasította hibeit,

Mennyit keres a hadiipar a fegyverkezésen?

Két év alatt százharmincöt százalékkal emelkedett a hadiipar haszna

London, május 18. A legnehezebb kérdések közé tartozik annak a megállapítá-sa, hogy a nagytőke mennyit keres a fegy-verkezési versenyen. A legkülönbözőbb iparágak vannak érdekelve és igen nehéz elválasztani a fegyverkezési profitot az egyéb profitoktól. Csupán a demokratikus országokban lépnek a vállalatok a nyilvánosság elé. Ahol pedig hiányzik a demok-ratikusság nyilvánosság ellenőrzése, ott nyilván még nagyobb hasznokat vágnak zsebe-re a hadiipar fejedelmek.

Vickers, Armstrong és társai

Az angol hadiiparnak a legfontosabb 30 vállalatát összegeztük, hogy a nagytőke nyereségeit megállapítsuk. Még csak az 1936-os mérlegek állanak rendelkezésre, de ez is megdöbbentő képet mutat. Az élen a Vickers, az Armstrong, a Baldwin vas-, acél- és gépgyárak haladnak. A 30 gyárnál a nyereségek következőképpen nö-vekednek:

	Angol fontban
1934-ben	3,803.040
1935-ben	6,295.829
1936-ban	8,941.169

A növekedés 1934 és 1935 között 65,5

Szépség-egészség. Az O D O L fogápolás megőrzi szépségét és egészségét. A fog- és szájjápolás kulturtörvény. ODOL-al ápolt száj egészségének és szépségének jele. A fog- és szájjápolás egyik legtokéletesebb szere az O D O L.

Üde leheletét tökéletesen biztosítja az ODOL.

mondván, hogy a zsidókérdést majd ő fogja törvényesen, de határozottabban megoldani. Még a zsidó kereskedőknek is kötelességük jelentést tenni, ha valamely SA legénynek eszébe jut rekviráló céllal megjelenni a kevés, ki nem írt üzlet valamelyikében. Most is előfordul azonban, hogy kávéházban tornásztatják a vendégeket, vagy az uccán pucc-kolonba szólítják őket.

Színház — parancsra

— Bécs képe természetesen gyökeresen megváltozott. A színházak, üresen látog-nak, oly annyira, hogy rendeletileg hi-

taék fel minden bécsi polgárt, hogy május-ban legalább egyszer menjen el színházba. Amit Bécs kulturában, művészetben kép-viselt, máris megszűnt s rövidesen erre a sorsra jut a tudomány is.

— A rend helyreállítása természetesen nem adja vissza az életnek a létező „ön-gyilkost”, nem téríti meg az elorozott zsi-dó vagyonokat és nem juttatja fedél alá a burgenlandi zsidókat, akiket egyszerűen kiűzték lakóhelyükről. Valamelyes vigasz-talást talán csak az nyújt, hogy a zsidó hitközség és a cionista szervezet, amelyek eddig zárva voltak, a napokban ismét meg-kezdhetik tevékenységüket.

mindent elkövet, hogy a béke eshetőségeit csökkentse és a háború felé vezető surló-dásokat kiélezze. Az államosítással a nemzeti és nemzetközi politikának ezt a jelen-tőségét meg lehetne szüntetni.

A francia példa

Az első Blum-kormány hajtotta végre a hadiipar államosítását. Az eredmények olyan kitűnőek voltak, hogy nem lehet elképzelni olyan francia kormányzatot, amely ezt a törvényt vissza akarná fordítani. A Schneider—Creusot-üzemek a had-ügyminisztérium közvetlen vezetésé alá jobban és legfőképpen olcsóbban dolgoz-nak, mint ahogy magánkézben működtek. És ugyanígy az egész vonalon a költségek leszállítása a legfőbb eredmény.

A másik fontos lépés a francia repülő-gépgyártás átszervezése volt. Elsősorban szétosztották a gyártelepeket egész Fran-ciaország területén. Másfelől a profit ki-kapcsolásával annyira csökkentették a gyártási költségeket, hogy a francia re-pülőgépgyárak ismét uralkodó szerephez jutottak a nemzetközi repülőgép-piacon.

A vállalatok kisajátítása természetesen költséges. De a fegyverkezési iparok álla-mosítása, a nemzetvédelmen való nyeresz-kesedés megszüntetése a modern hadsereg-szervezésnek is alapvető követelménye, mert amíg a hadiiparok fejlődését a ha-szon és nem a közérdek határozza meg, addig a nemzetek nem tudnak mindent megtenni a maguk biztonságáért.

A tanév vége felé...

— Látogatás a Schwartz Menyhért-né-féle ortodox zsidó leánynevelő intézetben Oradea —

Oradea, május 18. Vége felé közeledik a 37—38-as tanév s újra előtérbe kerülnek az iskola gondok, ismét aktuális a gyermeknevelés problémája.

A zsidó szülő gondja annál súlyosabb. A történelem vihara gyökerestől tép ki örökéletűnek hitt eszméket és rendszereket, minden nap új meglepetést hoz számunkra. Ilyen időben milyen biztosítékot nyújthat zsidó szülő a gyermeknek? Komoly utavaló, ha helyesen neveli s mindent elkövet annak érdekében, hogy a gyermek az életre alaposan felkészüljön.

A transzilvániai zsidó szülőnek gyermeke nevelésénél ugynevezett technikai nehézségei is vannak. A transzilvániai zsidóság jelentékeny hányada falvakon és kisebb helyeken él, ahol nincs megfelelő iskola. Ezen kívül még sok más akadállyal kell megküzdenie. Probléma a szombat, a zsidó szellem, a megfelelő környezet s a helyes utmutatás.

Ebből a szükségességből születtek meg a zsidó internátusok és nevelőintézetek, melyek közül az évek során egyik-másik valósággal fogalomná nőtte ki magát.

Nem véletlen dolog, hogy a zsidó nevelésügyben Oradea vezetőhelyet foglal el. A zsidó iskola ebben a városban valahogy hozzátartozik a város arculatához. S ez természetes is, hiszen Oradea lakosságának számarányánál fogva is az országgréz legnagyobb zsidó városának számít. Ez a sokrétű és gazdag kultúrával rendelkező zsidóság utólráhetetlen formában szintézist teremtett az óségi hagyományok és a modern korszellem között s természetes, hogy itt a zsidó nevelésügy is a legtekintélyesebb képet mutatja.

A transzilvániai zsidó szülők nagyon jól tudják, hogy Oradea az a hely, ahol gyermeküknek a legtekintélyesebb zsidó nevelést nyújthatják. Ugyanakkor azonban sok körülménnyel kell számolniuk. A gyermek idegenben való neveltetése aggodalomra ad okot. A szülő vidéken van, sokszor 500 kilométernyire Oradeától, vajjon mi történik a gyermekkel a hosszú iskolaév alatt? Vajjon milyen változást idéz elő a gyermekekben az új környezet, a szülői ház hiánya? Vajjon milyen hatással vannak a gyermek kibontakozó jellemére az új ismerősök, barátok és hozzátartozók? Az új hozzátartozók vajjon biztosíthatják neki azt, amire elengedhetetlenül szüksége van: hogy a maga szemüvegén keresztül nézve megtárgyalhassa a nap eseményeit és az ő problémáit? Vajjon észre veszik-e rögtön, ha — isten ments és őrizz — egy kis láza van, vajjon segítségére lesznek-e abban, hogy piaformot találjon egy részt az osztály, vagyis a barátok, másrészt az iskola hivatalos diszciplinájához? Vajjon megtalálják-e a kellő tónust, azt az igazi hangot, amire a gyermeknek szüksége van, s nem-e fognak abba a hibába esni, hogy akár a tulzolt szigor, akár a tulzolt engedékenység folytán megfosszák a gyermeket önállóságától?

Ilyen gondolatokkal foglalkoztunk a mi nap, amikor meglátogattuk Schwartz Menyhért-né leányinternátusát s személyes tapasztalatok alapján igyekeztünk meggyőződni arról, hogy milyen módon mozog min felénk az ortodox zsidó leánynevelés.

Csendben, zaj és hangos reklám nélkül, tisztes csendben működik a Schwartz Menyhért-né leánynevelő intézete és internátusa Oradea. Az esztendő során a növendékek létszáma állandóan növekvő tendenciát mutat s ez a körülmény is mutatja, hogy az intézet milyen népszerűsége telt szert a szülők körében. Egy internátus fejlődése a szülői bizalom legbiztosabb jelét viseli magán.

Látogatásunk során meggyőződünk arról, hogy ebben az internátusban a gyer-

AXELRAD orth. kóser étterem
Oradea (Kereskedelmi Csarnok épületében) a közönség rendelkezésére áll. Május elsőjéti bejárat csak a kapu alatt. Esküvőkre és bankettekire igen alkalmas nagyterem. Szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

mek valóban igazi otthonra talál: otthoni kényelmet, otthoni egészséges elhelyezést kap. Az intézet rendszere is olyan, hogy hasonló gondos nevelést a legjobb polgári család sem bír nyújtani.

Schwartz Menyhért-né végigvezettek bennünket a zsidó lányoknak ebben a sajátos birodalmában. Megtekintettük a ragyogó, tágas hálótermeket, a gyönyörű parkos udvart. Külön terebben csinálják a napi dolgozatokat, külön terebben folyik a zenetánítás. A növendékek állandóan a tanárnők társaságában vannak, tanárnők kísérik őket az iskolába és haladásukra is állandóan kitünő tanerő ügyel fel. S amíg egy komplikált, de óramű pontossággal működő gépezet gondoskodik ennek a miniatűr államnak a rendjéről, amikor minden vonalon a tervszerűség, a fegyelm-

Urania Mozgó

Viktória királynő

egy halhatatlan szerelem története, főszerepekben:
Anna Neagle, Adolf Wohlbrück
Műsoron kívül hangos hirdető!

és pontosság nyilatkozik meg, elsősorban arra törekednek, hogy a gyermekben meg legyen a otthoniasság érzése s hagyomány hű szellemben példás nevelésben részesüljön.

Transzilvániai zsidó szülők számára komoly elégtételt jelent az a tudat, hogy Oradea létezik egy ilyen leánynevelő intézet. Egy intézet, amely nagy nyeresége a transzilvániai zsidó nevelésügynek, mely a mi mostoha körülményeink ellenére elérte a legjobb nyugateurópai intézetek színvonalát.

Mi is azzal az érzéssel távoztunk, hogy Schwartz Menyhért-né intézetére a közeljövőben igen komoly szerep vár.

Opera Mozgó

Szenzációs premier! Csütörtökön indul a nyomozás, hajszja, izgalom és bravurok filmje:

Életre-halálra

Főszerepben: HARRY PIEL. Helyárak: Földszint 19+5 lej, erkély 10+5.

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej, Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

UJ FÜGGÖNYKELEKÜZLET nyílt „DER-BESC“ név alatt a Gólya Áruház felületi emeleten. Vert csipkeszöveiteink kívánt méretben készülnek. Állandó mintaterem.

Csinosan bútorozot szoba, fűrdőszobahasználattal azonnalra kiadó. Str. Stroescu 20. I. em.

Nősülne nyersbőrkereskedő hozománnyal. Levelek „özvegy“ jellegére a kiadóba.

Intelligens felekkel való tárgyalásokban jártas, élelmes, kötelességtudó úrnő irodában, kórházban, szanatóriumban, orvosi rendelőben, intézetben, vagy üzletben titkárnő, felügyelő, propagandista, pénztári, stb. állást keres román, magyar, német nyelvismerettel és gépirástudással. Megkeresések „Lelkiismeretes“ jellegére a kiadóba.

Puha- és keményfa, fűrészkészítésben, expedicióban, osztályozásban nagy gyakorlattal bíró szakember ajánlkozik. Megkereséseket „Fás“ jellegére kér: Hala de Comerț Oradea.

Veszek üzemen kívüli bármilyen gyári berendezést, malomfelszerelést, motorokat, stb. Eladó téglagyári berendezés, prések, vágóasztalok, szíjtárcsák, motorok. „Cépzület“ jellegére a kiadóba.

Ezüstnemű készítés, javítás legutányosabban Str. Barițiu 8. Ezüstöt veszek. Tanulót keresek. Fazekas.

Egy megbízható rendes zsidó lány mindenek egy kis családhoz ajánlkozik. Frdeklődni: Szinétár, Str. Traian 49.

Hivatalknok keres uticsalládnál lakást, esetleg teljes ellátást. „Junius 1“ jellegére.

Helyi ügynök, aki fűszer-rövidáru szakmában gyakorlatlaltal rendelkezik, alkalmazást kaphat. „Nőtlen“ jellegére a kiadóba.

Jobb családból való zsidó lány, ki háztartásban is jártas, gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Eladó Saloután, a Fötéren, a legforgalmasabb üzleti részen, nagy sarok épület, melyben van 8 üzlethelyiség, kávéház, vendéglő, külön két nagyobb zárthelyiség, tekepálya, raktárhelyiségek, pince, jégverem, szin, istálló, nagy udvar. Felvilágosítást nyújt dr. Harsányi Jenő oradeai ügyvéd, Calea Victoriei 1.

Eladó Oradea a centrumban, villamos mellett, kitünő karban levő, masszivan épült nagyobb bérház, 240.000 lej (10%-os) évi tiszta jövedelemmel. Kifizetendő a fél vételár, másik fele igen kedvező feltételek mellett havi részletekben. Felvilágosítást nyújt dr. Harsányi Jenő oradeai ügyvéd, Calea Victoriei 1.

Fogorvos rendelő teljes berendezéssel egészségi okokból eladó. Cim a kiadóban.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy cukrászműhelyemet áthelyeztem Str. Gen. Gherescu 7. sz. alá. Ugyanott vegetáriánus és husos konyha, kihordásra is. Esküvők rendezésére alkalmas helyiséggel rendelkezem. Esküvők varmicvek és szidők rendezésére hához is megyek. Ort. kóser cukrász: Adlerné.

Nagyarányu jegyelővétel

Rekordközönséget ígér az Árvagondozó rendezésében a nyugati szertartású izraelita hitközség kultuszakosztálya a

Goldmark Filharmóniai Társaság

szerenád estéje

Színhely: Davilla Színház.
Kezdete: 9.15 órakor.
Karmester: Fischer Vilmos.
Műsor: Bena, Mozart, Csajkovszkij legszebb szerenádjai.
Siessen magának jegyet biztosítani!
Rendes színházi helyárak! Telefon 29-92.

— Megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél a gyomor-bélcsatornát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet alaposan kitisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélieníti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

BANCA DE CREDIT MĂRUNT ȘI ECONOMIE S. A. CLUJ

Bilanț anual incheiat per 31. Decembrie 1937, și aprobat de Aducnarea generală ordinară ținută la 30. Aprilie 1938.

Activ: Acționari 800.000; Cassa a) numerar efectiv 88.676, b) disponibil la CEC 9.685; Disponibil la bănci în țara 246.556; Portofoliu de titluri românești 16.700; Portofoliu de scont plătit în țară cambi fără garanții 5.288.852 (din care în suferință 924.645); Debitoși din țară a) fără garanții 105.295, b) garanți cu efecte 534.408; Imobile 35.754; Mobilier 30.000; Conturi diverse debitoare 78.416; Conturi tranzitorii debitoare 50.485; Total 7.284.827.

Conturi de ordine: Efecte spre incasare în portofoliu 44.273. Garanții diverse 476.900. Total 521.173.

Passiv: Capital Social 2.000.000. Depuneri spre fructificare din țară a) la vedere noi 131.249, b) pe termen noi 2.929.903, c) pe termen vechi nereduse 418.716. Creditori din țară (nereduși) 774.137. Efecte de plata în țară 603.077. Conturi diverse creditoare 310.863. Conturi tranzitorii creditoare 112.901. Beneficiul net din anul curent 3.981. Total 7.284.827.

Conturi de ordine: Remitenți de efecte spre incasare 44.273. Deponenți de garanții diverse 476.900. Total 521.173.

Contul de profit și pierdere incheiat per 31. Decembrie 1937.

Debit: Report din anul 1936, pierdere 35.330. Cheltuieli de Administrație a) salarii și indemnizații 292.512, b) diverse 184.018. Impozite și taxe 47.549. Dobânzi plătite a) la depuneri 123.046, b) la creditori 68.845. Beneficiul net al anului curent 3.981. Total 755.281.

Credit: Dobânzi incasate a) dela portofoliu de scont 333.922, b) dela debitorii 2.105. Comisioane incasate 14.877. Beneficii diverse 404.377. Total 755.281.

Consiliul de Administrație.

Fraternitas Soc. Anonimă pentru editarea de gazete și cărți

Publicație. În conformitate cu prevederile art. 12. al decretului lege referitor la controlul asupra mijloacelor de existență a publicațiilor periodice din 13. Aprilie 1938. publicăm în termen legal următoarele: Administratorii societății sunt: dr. Marton Ernest, Jámor Francisc, dr. Krausz Iosif, dr. Kaszner Rudolf și Schwartz Andrei. Acționar care define cel puțin o zecime din capitalul social: dr. Marton Ernest.

Egy olcsó utazás Oradeara

356 lej oda és vissza.
Indulás: Pénteken, május 20-án.
Visszatérés: Vasárnap, május 22-én.

A helyek fenntarthatók csütörtök délután 5 óráig az E. R. Buc. Aut. O. N. T. 2205/938. Cluj fióknál: Str. Masaryk 7. Telefon: 21-13.

Cimfestőt, szobafestőt, mázolókat csak

Gratz
Str. Filipescu 15.
Str. Memorandumul 20. Telefon 35-70.

Mit Rom

Ahogy

Bucuresti, május 19. Curenul című fővárosi közlöny és közírója sonyos vonatkozású cikkében lezajlott római vonatkozásúival. Se hogy amikor a vilámai elcsendesedtek, találgatás annak mmesébeillő ünnepegmára különleges események, mert törekszik, hogy Köragadja a gazdasága Dunamedence orfolására tegyen szel. „Románia — foly — Oroszországon olajtelmelo országa len szüksége van ország számára a jellegű, megoldani csak ugy, ha megkaparintja Rom A következőkben ja, hogy a május jelentőségű volt a gazdasági expanzirolása, miután O birt befolyásának sítani. Németorszániában óhajjt döntő az, hogy Németorszá kiküszöböljék a verkelet-Európából törnál. Hogyan lehets határolása? — tesz köziró. Németorszá biztosítani Olaszors Bulgáriában, Albáni hozzászámítva qhhe séget Jugoszláviában Magyarországon és had kezet.

„Nyersanyagszük szágunk nélkülözhet német ipar számára látási lehetőséget b dalomnak, amelyet jobban ismerik Rom mint kormányunk h Ne felejtjük, hogy e — amelyet csak a hajlandók felejtteni bizottságok (geológ jártak keresztül-ka készleteket, valami lékjaik. Nyilvánvaló való szerzetből lakosság iránti elő hogy Románia nag piac, más jelentős számára: Románia szerű mezőgazdasá birodalom számár országban olyan t háboru hősiesszore „Felmérül a kér ország ezt az érde Lemondana Olaszor és gazdasági tőkéj országba fektetett gondolatról Román gyon nehéz lenne látjuk azokban az arra irányulnak, létre Magyarorszá Anchluss-csiny presztizsében érint el további megsze it illetően. Róm fogadna egy leng csoportosulást, ar emelni a germán jeszkedésének. szándék tökéletes tevésekkel.“

„Eppen ez az az a hangkülönb Führer beszéde kösában elővigyázato és művészi könt Mussolini azon ig Berlin tengely n anélkül azonban, az angol kapess nyert pozíciójáb nyökből, amelyek ügyi térer a jövő származhatnak. V fogalmazásával vresszív volt.“

Mit akar Németország Romániában és Magyarországon?

Ahogy a külpolitikai eseményeket a román sajtó látja

Bucuresti, május 18. Pamfil Seicaru a Curentul című fővárosi lap ismertevű szerkesztője és közírója rendkívül érdekes és bizonyos vonatkozásaiban kétségtelenül feltehetőleg cikkben foglalkozik a közelmúltban lezajlott római találkozó Romániát érintő vonatkozásaival. Seicaru azzal kezdi cikkét, hogy amikor a világraszóló fogadtatás hullámai elcsendesedtek, világszerte megindult a találgatás annak magyarázatára; mi rejlik a mesebeillő ünnepek mögött? Románia számára különleges érdekességgel bírnak az események, mert hiszen Németország arra törekszik, hogy Közép-Európában magához ragadja a gazdaságpolitikai vezetést és hogy a Dunamendecse országában kizárólagos befolyásra tegyen szert.

„Románia — folytatja fejtegetéseit Seicaru — Oroszországon kívül Európa egyetlen kövületemelő országa és a motoroknak feltétel nélküli szüksége van erre a fűtőanyagra. Németország számára a kőolaj problémája határozó jellegű, megoldani pedig nem tudja másként, csak úgy, ha politikailag és gazdaságilag megkaparintja Romániát.”

A következőkben megállapítja a cikk írója, hogy a május 7-iki találkozáson döntő jelentőségű volt a középeurópai befolyás és gazdasági expanzió érdekszféráinak elhatárolása, miután Olaszország Jugoszláviában bírt befolyásának elismerését kívánja biztosítani. Németország viszont elsősorban Romániában óhajt döntő szöhoz jutni. A cél tehát az, hogy Németország és Olaszország között kiküszöböljék a versengést, főképpen a Délkelet-Európából történő nyersanyag ellátásánál. Hogyan lehetséges az érdekszférák elhatárolása? — teszi fel a kérdést a román közíró. Németország szabad kezét hajlandó biztosítani Olaszországnak a Balkánon, vagyis Bulgáriában, Albániában és Görögországban, hozzájárulva a fűtőanyag és olasz érdekszférák közötti közös érdekszférákhoz. A gazdasági expanzió érdekszféráinak elhatárolása, a maga számára pedig Magyarországon és Romániában kíván szabad kezét.

„Nyersanyagszükséglet szempontjából országunk nélkülözhetetlen szükségletet jelent a német ipar számára, de ezenkívül olyan elvárt lehetőséget biztosítunk a német birodalomnak, amelyet nem is sejtünk. Berlinben jobban ismerik Románia bányászati értékét, mint kormányunk iparügyi minisztériumában. Ne felejtjük, hogy a német megszállás idején — amelyet csak a díszabátszerű lelkesedők hajlandók felejtetni — az országot szakértői bizottságok (geológusok és bányamérnökök) járták keresztül-kasul és megállapították a készleteket, valamint az ország összes tartalékait. Nyilvánvaló, hogy ezt nem irántunk való szeretetből tették, sem pedig az ös-lakosság iránti előzetes féltésből. Azonkívül, hogy Románia egyszerű nyersanyagellátási piac, más jelentősége is van Németország számára: Románia és Magyarország egyszerű mezőgazdasági utánpótlást biztosít a birodalom számára akkor, amikor Németországban olyan tünetek uralkodnak, mint a háború hősiességének szorongatottságának idején.”

„Felmerül a kérdés: elfogadják-e Olaszország ezt az érdekszféra-elhatárolási tervet? Lemondana Olaszország mindazon politikai és gazdasági tökéjéről, amelyeket Magyarországra fektetett be és minden befolyási elgondolásról Romániával kapcsolatosan? Nagyon nehéz lenne elhinni és ennek első jelét látjuk azokban az erőfeszítésekben, amelyek arra irányulnak, hogy enyhülést hozzanak létre Magyarországon és a kisanant között. Az Anchluss-csinny után, amely Olaszországot presztízisében érintette, Itália nem fogadhat el további megszorításokat befolyási területekkel illetően. Róma tényleges meglepéssel fogadna egy lengyel-román-magyar politikai csoportosulást, amelynek hivatása: gátat emelni a germánizmus délkelet-európai terjesztésének. Érdekes, hogy ez az olasz szándék tökéletesen megegyezik az angol feltevésekkel.”

„Eppen ez az érdekelenté határozza meg azt a hangulati állapotot, amely a Duce és a Führer beszéde között észlelhető. Fogalmazásában elővigyázatos, tartalmában készsége és művészi köntösebe öltöztette beszédében Mussolini azon igyekezett, hogy a Róma-Berlin tengely minden előnyét biztosítsa, amiképpen azonban, hogy valamit is veszítene az angol kapcsolatok újra felvétele által nyert pozíciójából és mindazokból az előnyökből, amelyek politikai és különösen pénzügyi téren a jövőben az elért eredményekből származhatnak. Viszont a Führer határozott fogalmazásával ékezzszoólan és élénken agresszív volt.”

Megállapítja Pamfil Seicaru, hogyha az Anschluss megtörténtéig Róma és Berlin között tökéletes volt az összhang, ha a Róma és London közötti egyezmény létrejöttéig a Führer tökéletesen megbízhatott Olaszországban, ma teljesen megváltozott a helyzet és tartalmilag jelentős változás várható, abban a viszonylatban, amelyet Róma-Berlin tengelynek neveznek. Mussolinit a realizmus tisztasága, Hitlert bizonyos német miszticizmus

A patriarcha-miniszterelnök még e héten Lengyelországba utazik

Miron Cristea lengyelországi útjának programja

Bucuresti, május 18. Miron patriarcha e hét végén Lengyelországba utazik, hogy visszaadja a lengyel egyházi méltóságok tavalgyi látogatását. A patriarchát Visarion bucovinai püspök, Poninski gróf lengyel ügyvivő, I. Borx meghatalmazott miniszter, G. Antal és Dudu lelkészek, a patriarcha titkárai fogják elkísérni.

A határon a lengyel egyház és hatóságok képviselői fogadják a főpapot, akinek tiszteletére Lwow pályaudvarának dísztermében ad ebédet a vajdaság kormányzója. A különvonat aznap este fut be Varsóba, ahol Dionisie metropolita fogja fogadni a kultuszminiszterrel, külügyi államtitkárral és más előkelőségekkel együtt.

Varsói tartózkodásának elsőnap programján istentisztelet, majd a kultuszminisztériumokban, továbbá Moscicki elnöknel teendő látogatások szerepelnek. Az elnök díszvacsorát ad Miron patriarcha tiszteletére, amit Beck külügyminiszter fogadása követ. A patriarcha megkoszorúzza az ismeretlen katona sírját is a nap folyamán.

vezéri. Mint történelmi bizonyítékot idézi a cikkíró a világháborút megelőző német-olasz viszonyt, amely a szövetségben a félreismerhetetlen ellentétek felismerése után fokozatos elhidegedéshez vezetett, majd Olaszországot fegyveresen szembe fordította Németországgal. Márpedig a geográfiai adottságok most is azonosok: a felülbővített Ausztria-Magyarország helyett megjelent a sokkal hatalmasabb expanziós erőt képviselő Németország, amelyek ilyenirányú törekvései példátlanok. Olaszország politikailag és iparosodás szempontjából is hatalmas fejlődésen ment keresztül a fasizmus alatt, a Dunarea-Dunamendecse pedig gazdasági expanziójának egyetlen célja. Ezek azok a körülmények, amelyek a Róma-Berlin tengely közé ékelődhetnek.

„Még egyszer ismétlem, — fejezi be cikkét Pamfil Seicaru, — Róma és Berlin számára egyenlő értéket jelent politikai és gazdasági érdekönát képviselőink. Ezért fegyelmet és tisztánlátást a politikai megítélésekben.”

„Még egyszer ismétlem, — fejezi be cikkét Pamfil Seicaru, — Róma és Berlin számára egyenlő értéket jelent politikai és gazdasági érdekönát képviselőink. Ezért fegyelmet és tisztánlátást a politikai megítélésekben.”

Másnap szintén istentisztelet lesz, majd megbeszélések következnek. Dionisie metropolita ad ebédet, este pedig a román nagykövetség szolgálat felvacsorát és rendez fogadást.

Harmadnap a patriarcha Krakóba utazik, megtekinti a várost, megkoszorúzza az emléktornyt, résztvesz a vajda ebédjén, este pedig visszautazik Bucurestibe.

Távollétében a miniszterelnöki teendőket egyik királyi tanácsos, vagy a rangidős miniszter fogja ellátni.

Időmár finn követ tegnap újabb kihallgatáson volt Miron patriarcha-miniszterelnöknel.

A patriarcha tegnap fogadta dr Aurel Vlad volt minisztert, a Solidaritatea ardeali gazdasági intézmények szövetségének elnökét, aki részletesen ismertette a gazdasági helyzetet.

Mussolini genovai beszéde nem fogja befolyásolni az olasz-francia tárgyalásokat?

A francia baloldali lapok hevesen ellenzik a megegyezést. Litvinov Párizsban

Róma, május 18. Mint az Uj Kelet jelentette, ma vagy holnap Ciano és Blondel folytatják elmúlt szerdán félbeszakított tárgyalásaikat. A tárgyalások felvételének francia részről való késleltetése meglepte a római köröket, de nem tulajdonítanak neki semmilyen jelentőséget. Blondel nem kérhetett kihallgatást az olasz külügyminisztertől, amennyiben nem voltak utasításai Párizsból. Valószínűnek tartják, hogy Mussolini genovai beszédének Franciaországra vonatkozó része nem fogja befolyásolni a folyamatban lévő tárgyalásokat.

Egyidejű párizsi jelentés szerint, a francia sajtó legfőbb témája a francia-olasz megegyezés. A baloldali lapok, amelyek vezető helyen közlik Litvinov Párizsba érkezését, még mindig hevesen ellenzik, hogy Rómába francia nagykövetet nevezzenek ki és ezáltal elismerjék az abesszin annexiót. A mozgalom élén, a Jour szerint Pierre Cot volt légügyi miniszter áll, aki kormánytag korában a saját felelősségére Valenciát állandóan fegyverrel és muni-cióval látta el.

Felhívás a szegénysorsu zsidósághoz!

A clujai ortodox hitközség Tanácsadó Irodája felkéri mindazkat a Clujon lakó zsidókat, akik szegénységük miatt eddig nem tudták megszerezni állampolgársági igazoló irataikat, hogy sürgősen jelentkezzenek a Tanácsadó Irodában Clujon, Str. Gen. Bertnelot 8. szám alatt, hétköznap d. u. 2-5 órák között, míg vasárnap d. e. 10-11 órák között.

cia nagykövet kinevezése inkább lenne Franciaország érdeke, mint Olaszországé. Gyermekecs dolog lenne annak feltételezése, hogy a formális kapcsolatok helyreállítása elég lenne a két ország közti viszony normálissátételére. A császár- királynak címzett megbízólevél átadása nem lenne elég annyi vitás kérdés rendezésére. Ezek között a spanyol probléma áll első helyen. Nem szabad elfelejteni, hogy a kölcsönös érdekekbe vágó kérdéseket és az európai rendre vonatkozó problémákat, amelyek közölről érdeklik Olaszországot és Németországot, nem lehet kompromisszum utján megoldani.

Bemutakozott a Spaak-kormány a belga parlamentben

Brüsszel, május 18. Spaak miniszterelnök tegnap tartotta meg programbeszédét a belga parlamentben és felsőházban. A parlamentben nem került bizalomsvavazásra a sor, mert az egyes pártok képviselői huszonnégyórát haladékat kértek a programponctok áttanulmányozására. Miután azonban a kormányalkotó vezetőpártok hozzájárulása biztos, Spaak helyzete egyelőre szilárdnak tekinthető. Kinos incidens történt a felsőházi bejelentőn. Amikor ugyanis Spaak a programot francia nyelven olvasni kezdte, az egyik flamand szenátor felállott és követelte, hogy a miniszterelnök először flamand nyelven beszéljen és miután ennek Spaak nem tett eleget, az összes flamand párt szenátorok elhagyták az üléstemet.

Cardenas mexikói elnök nyugdíjazta ellenfelét

Mexikó-City, május 18. Jelentettük, hogy Mexikóból fasiszta puccs-készülődésekről érkeztek hírek, amelyet állítólag Cedillo tábornok, volt földművelésügyi miniszter készít elő. Cedillo tábornokot Cardenas elnök elhatározottabb ellenfelének tekintik. Állítólag nagyszámú ember felett rendelkezik San Luis Poto államban és jólétesültek szerint nagymennyiségű fegyver is van. Valahányszor a mexikói helyzet komollyá válik, mindenki figyelme a Las Palomas farm felé irányul, ahol a tábornok lakik. Újabb mexikói jelentés szerint Cedillo tábornokot saját kérésére Cardenas elnök nyugdíjazta. Hogy e hír mögött milyen események húzódtak meg, egyelőre nem lehet tudni.

Állami üzletekkel akarja letörni a kormány az áru-uzsorát

BUCURESTI, május 18. A Tempo című fővárosi lap szerint a kormány új módszerrel akar eljárni a kereskedők ellen, akik indokolatlanul emelik az árakat. Állam — írja a lap — szövetségzetek létesítésére, vagy más uton konkurrenciát létesít a kereskedőknek, hogy az árakat letörje. Ez a terv viszont — a lap szerint — arra mutat, hogy a maximális árak rendszerével véglegesen felhagyott a kormány.

— Időjósolat. Előbb csökkenő, majd emelkedő légnymomás, váltakozó felhőzet, többnyire derült égboltozat, enyhe délnyugati légáramlás, változatlan hőmérséklet, helyi jellegű esők főleg az ország nyugati felében. Ma délen a fővárosban 27 fokot mértek.

hangos hirdető!

désnél és annak zményeinél a gyökkeléskor egy p... József" keseriviz... zstést és az anyag... eringést megélen... és fokozott élet... meg orvosát.

ARUNT SI ECO-CLUJ

per 31. Decemvrie... area generală ordi... 1938.

; Cassa a) nume... disponibil la CEC... in țara 246.556;... esti 16.700; Porto... țară cambii făr... care in suferința... a) fără garanții... ecte 534.408; Imo... 0; Conturi diverse... Tranzitorii debi... 27.

re spre incasare in... ti diverse 476.900.

000.000. Depuneri... a) la vedere noi... 2.929.903, c) pe... 8.716. Creditori din... efecte de plata in... creșterea creditoare... creditoare 112.901... rent 3.981. Total

enți de efecte spre... de garanții diverse... re incheiat per 31...

amul 1936. pierdere... straticiei a) salarii... b) diverse 184.018... obânzi plătite a) pe... creditori 68.845. Be... rent 3.981. Total

a) dela portofoliu... debitori 2.105. Co... Beneficii diverse... de Administrație.

pentru editarea de... ti

te cu prevederile... referitor la contro... existență a publi... aprilie 1938, publi... toarele: Administ... Marton Ernest, dr. Iosif, dr. Kaszt... Andrei, Acționar... cime din capitalul

utazás... ara

viessza.

ájus 20-án.

május 22-én.

sütörtök délután... Aut. O. N. T... tr. Masaryk 7... r-13.

töt, házolót

Telefon 35-70.

A KABBALISTA SZERELME

(2)

Irt: J. L. PEREZ

Jechiel zavartan állott, nyitott szájával és lágra nyílt szemekkel. Látszott, hogy alig értett valamit abból, amit hallott.

Közben a „Sched“, anélkül hogy iskola-társának zavarával törődne, folytatta:

— A fiatalember, aki jobbkézre áll tőled, Chaim Sänger. De nehogya azt hidd, hogy egyszerű énekese a kántorunk kórusának. Nem! Ő költő és pedig Isten kegyelméből való. Tele van versekkel, ritmussal és reméljük, hogy neked is részed lesz a fenséges élvezetben. Hallani fogod a sánta rigmusokat, amiket a sámesz szép leánya hódolatára költött. Reméljük, hogy a leányzó szép arcoskájára téged is el fog varázsolni és meg fogod érteni a verseket, amiket Chaim a leányzó kalácsai tisztelőre írt. Van sejtelméd, milyen költői dolog egy leány nyakán a kalácsos kosár? Ilatozik, „mint mező virága, amit az Ur megáldott.“ Te, mint kabbalista bizonyára úgy fogod érezni ezt az illatot, mint a Paradicsom hatvan élvezetének egyikét.

Jechiel most tágabban nyitotta száját, amit a fiuk vidám nevetéssel kísérték.

— Ez pedig — folytatta a bemutatkozást a „Sched“ — ez itt a haloldalon, nézd csak jól meg, régiségkutató és Rubennek hívják. Meg fogom neked magyarázni, mit ért az ember régiségkutató alatt. Mert a te okos szemeidből én egy szelíd, egyszerű lelket látok kisugározni, ennél fogva tehát bizonyára nem tudod, mit jelent ez a szó. Figyelj hát ide! Ott-hon bizonyára láttál az üzletek fölött cégtáblákat. Egyesek újjak, egyesek régiek, mások meg egészen kopottak. Ezek a kopottak, tudd meg, a régiségkutató számára valóságos drágakincsek. Minél régebbi, minél kopottabb az írása, annál értékesebbek, a mi Rubenunk szemében. Ha példának okáért valahol rábukkan egy pár régi rothadt csizmára, azonnal kivizsgálja, nem-e valamelyik gibeonitáé volt, aki Josua idejében hordotta, abban az időben, amikor Gibeon és törzstestvérei csellel elintézték az izraelitákat. Azonfelül minden könyvet tisztel és becsül. Egy megsárgult, hibás kalendárium azonban többet ér neki, mint egy vadonat új tudományos mű. Nem is látszik meg rajta, mennyi régi limlomot látott már. Mostanában egy új műnek a kiadásával van elfoglalva: „Abi Melech hajfűrtjei és Delila lárvája.“ Ez a címe a könyvnek. Az előszónak a fele és a könyv címlapja már nyomtatásra készen áll. Am minden kezdet nehéz, különösen, ha az embert a sámesz leánya zavarja...

— Most pedig nézz a sarokba és látni fogsz egy bűbajos csemétét. Ő a jövő nagy festője; Náhán. Az a tulajdonsága, hogy nyáron a hátára szokott feküdni, hogy megcsodálja az eget kék színét, télen pedig homlokát az ablaktáblákon hűsíti, hogy közben megfigyelje a felhők járását és az alig észrevehető csillagok fényét. A mi festőművésznünknek nincsen műterme. De még festéke és állványja sincs. Igénytelen és meglegszik egy darab szőnyeg, amivel telerajzolja a bet hamidras falait és plafonját. zsolitári mondatokkal és szentírásbeli idézetekkel. Nézd meg az előimádkozó pulpitusá előtt a „Mizrach“ táblát és megcsodálhatod a tigriseket, az oroszlánokat és kigyókat, amelyeknek farka ugyan kissé hosszúra sikerült, de vajjon azért nem-e mesterművek ezek? Igenis, a mi Nátánunk művész! Ha kétséged lenne abban a tekintetben, vajjon a tigrisek, az oroszlánok és kigyók valóban azok és nem lovak, szamarak és egyéb háziállatok, akkor olvasd a rajzok aláírását és minden kétséged eloszlik.

Jechiel csodálkozása elérte csúcspontját, de a „Sched“ nem törődött ezzel, hanem folytatta:

— A többi pajtás is mind kedves fickó, akikről meg lehetsz győződve, hogy egykor Izrael nagyjai lesznek, de egyelőre nem fejlesztették ki képességeiket és talentumaikat, egyelőre még nem választottak határozott tudományos szakot, amiben specializálnák magukat, ennél fogva nem érzek kötelességet abban a tekintetben, hogy képességeiket megmagyarázzam.

Legjobb lesz, ha mindegyik külön-külön be fog neked mutatkozni.

— Nevem — szól az aposztrofáltak egyike — Hirsch Teuerstein.

— Igen is, — tette hozzá a „Sched“ vidám nevetéssel — Teuerstein, vagyis drágakő, de még nincs megköszörülve és tartani kell attól, hogy isten ments, ha a köszörüs kezébe kerül, törést kap.

— Az én nevem Simon Holtz — mondotta egy másik.

— Simon Holtz, de mondhatom, nedves fából készült — magyarázott tovább a „Sched“. Nem jó még arra sem, hogy beütsenek vele.

Igy ment ez még egy ideig. A „Sched“ minden bemutatkozásnál megtette a maga hegyes, vicces megjegyzését. Amikor az utolsó is bemutatkozott, megrohanták a jövevényt, most már beszéljen valamit az életéből.

— De fogd rövidre a dolgot — figyelmeztette a „Sched“ — mert a gyomrom korog az éhségtől.

— Nem tudom — dadogott Jechiel — voltaképpen mit akartok tőlem? Nincs mit elbeszéljek!

— Ha nincs mit beszélni magadról — mondották — akkor mondj valamit a szüleiről és mondd meg, miért éppen a mi jesivánkat kerested fel és nem egy másikat.

Jechiel nem tudott ellentállani vidám kollégái rohamának, és így kezdte:

— Anyám gyümölcsöt kereskedett.

— Az isten szerelmére, ne említs enni-valót, amikor olyan éhes vagyok — figyelmeztette a Sched.

SZÍNHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Kitűnően sikerült a Goldmark szerenádjának főpróbája

Az a hetek óta tartó lelkes munka, melyet — Fischer karmester vezetésével — a Goldmark Filharmoniai Társaság ma esti szerenádját előkészítette, a tegnapi este megtartott főpróbán kezdte megérlelni gyümölcsét. Impozáns látvány fogadta azt a néhány beavatottat, akiknek tudomásuk lévén a főpróba időpontjáról, este 9 órakor elítogattak a zenetársaság Calea Regele Ferdinandon levő próbatermébe. Közel 60 ember hangolt a különböző vonóhangszereken és ez a létszám már olyan tömör hangrőt képvisel, hogy már előre sejtetni engedte azt, ami később a hallottak után valósággá is vált: egy

— Anyám — kezdte Jechiel újból — gyümölcsöt kereskedett és apám, áldás emlékére melamed volt.

— Vagyis — jegyezte meg a „Sched“ — jófajta szemlél volt.

Jechiel folytatta:

— Anyám gyümölcsöt árult, apám melamed volt és egyetlen fiuk voltam. Apám a misztikus tudományok mestere volt, a kabbala kapui tágra nyitak előtte és ő a Zohár kertjében zavartalanul sétált föl és alá.

— Kertben, amelynek kapui tárva-nyitva állanak minden tunya ember előtt — robbant ki a „Sched“ — nincs sok áldás. De kérlek, kedves Jechiel, ne törődj megjegyzéseimmel és ne kezdj újra elejéről a történeted. Már tudják, anyád mivel foglalkozott, hogy apád világhírű tudós volt, te pedig az ő egyetlen fiuk voltál.

— Nincs sok mondanivalóm — folytatta Jechiel. Anyám hirtelen halállal halt meg, fájdalmak és „vidduj“, bűnbánó imák nélkül és apám, aki gyöngesége miatt nem folytathatta mesterségét, bevonult a város bet hamidrasába és ketten együtt kabbalát tanultunk.

— Miből éltetek?

— Hogy miből éltünk? Apámnak nagy volt a tekintélye, hatalmas. Kohen volt és móhel is és ezért minden lakodalomra, zsidósításra és hasonló ünnepekre meghívót kapott. Mivelhogy ilyen alkalmakkor ünnepi, jó ételt adnak, mindig magával vitt. Kis mellékjövédelme volt még abból, hogy kaddist mondott olyanok után, akik gyermektelenül haitak el és meggyógyította azokat, akiket rossz szem vert. Azonkívül sokat börtönlünk.

— Te is?

— Persze én is. Apám — Éden kertjében nyugodjék — kioktatott egy kabbalista formulára, amely nagyon jól csillapítja az éhséget. De jó idő telt el, amíg nálam is bevált a formula. És pedig a bűn miatt.

— Micsoda bűn miatt? — kíváncskodtak a talmudisták.

(Folytatjuk)

SPORT

Huszonkét játékosból állítják össze a világbajnokságra utazó román válogatottat

Bucuresti, május 18. (Az Uj Kelet tud.) A labdarugósövetség illetékes szerve tegnapi este ülést tartott, amelyen kijelölték azt a játékos keretet, amelyből a labdarugóvilágbajnokságra kiutazó válogatott csapatot összeállítják. A keret a következők:

Kapusok: Paviovic, Szadovszki.

Hátvédek: Bürger, Chiroiu, Felecan, Sfera.

Fedezetek: Vintila, Rasinaru, Kotormány, Dobra, Rafinszky, Brandabura, Nagy, Barbulescu.

Csatárjátékosok: Bindea, Kovács, Bodola, Barátky, Praszler, Bogdan, Dobay, Moldoveanu.

A keretbe bekerült játékosokat táviratban értesítették azzal, hogy minden időben a lehető legjobb állapotban álljanak a szövetség rendelkezésére.

Elvették a Kinizsitől a vasárnapi nyert pontokat

Cluj, május 18. A Rador hiráda szerint a vasárnapi Kinizsi-NAC mérkőzés két pontját elvették a timisoarai csapattól, mert a mai napig sem számolt el a Rapiddal játszott kupamérkőzés bevételével. Ebben az esetben a Kinizsi a bajnokságban már nem lehet negyedik, amely hely immár véglegesen a Phönixet illeti, viszont a minősítő tornán részt kell vennie.

Kijelölték a vasárnapi minősítő színhelyét

Bucuresti, május 18. A labdarugósövetség tegnapi ülésein kijelölték a minősítő torna mérkőzéseinek színhelyeit is:

Aradon Universitatea—Vulturii.

Brasovban NAC—Tricolor.

Ploestiben Dacia Unirea—ACFR.

Craiovában Unirea Tricolor—Jiu.

Lugojon Kinizsi—UDR.

A KKASE méltó keretek között ülte meg Andrásfi Gyula huszédik születésnapját

Cluj, május 18. Vasárnap délután ünnepélyes külsőségek között, szépségű közönség jelenlétében tartotta meg a KKASE jubileárius sportünnepélyét, abból az alkalomból, hogy Andrásfi Gyula, a KKASE tornaszakosztályának örökös elnöke huszédik születésnapjának megünnepléséhez érkezett. Az ünnepelt az elmúlt husz évben alig egy évig aktív tornász nemcsak egyesületének, hanem az egész ország tornasportjának szerzett hivatásos érdemeit. Nagyrészt az ő érdeme, hogy az ország tornasportja a mai nívót elérte. Az Andrásfi szakavatott kezétől a kitűnő tornászok egész sora került ki: Morariu Albin, gróf Tholdy, Beczás, Molnár, Moldovan, Baga, Tökés, Ábrahám, Albert, a Kádár fiúvérek, Horvát, Erdélyi és még sok fél nem sorolható férfi és női tornász mind az Andrásfi neveltjei.

Az ünnepély délután fél hatkor kezdődött az unitárius kollégium tornatermében. A tornaszögörd elvonulása után Ludu Remus a tornászok nevében román nyelven üdvözölte Andrásfit, majd Geréb Károly az egyesület nevében méltatta az ünnepelt el nem felejthető érdemeit. Platsintár Endre az egyesület diszplakettjét nyújtotta át, míg Kindl Éva és Kádár György a tornászok ajándékát: egy márványlapra szelvet ezüstkoszorút nyújtottak át néhány közvetlen szó kíséretében a szeretett Gyula bácsinak, aki könnyekig meghatva mondott köszönetet a fellemlő ünnepelésért.

Ezután a sportünnepélyre került sor. A női és férfi tornászok közös szabadgyakorlati, majd pedig a szereken bemutatott szebbnél szebb gyakorlatok valósággal frappirozták a közönséget. A hölgyek közül Kindl Éva és Tamás Anci, a férfiak közül Ludu, Ho vá, Kádár és Erdélyi végeztek nagyszerű munkát. Kindl Éva és Kádár György nehéz és gyönyörködtető kettőse teljes elismerést váltott ki. Gulák zárták le a műsort, majd a királyhimnusz hangjai után a közönség egy felejthetetlen sportünnepély emlékével távozott az öreg tornaterem falai közül.

Az ünnepély és műsor fárasztó előkészítését és rendezését Kindl Éva és Kádár György látták el.

A börtönről van szó. Wagner-Zellhof pompás új műve (pénz, áru, szegénység, gazdaság, stb.) rengeteg képpel, kötve 330 le. Heller: Közgazdasági Lexikon kve 290 le, füzve 211 le Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

A dik

Noha most nek Németség, hóg rendszer megv ki panaszokidí vaj, hogy ala szolás-szabads sem forradalon jobban szereti nem csinál for leon 1861-ben kell-e tartani f magyszerű vála csak királyok kor egyszer eg cialista, beszél ságról, a szejé „Persze, persze szabad lefejezé Szent igaz, fejeznek le, ök Háromszáz évi esztendőben, a ta. A fiatal le paradé, a kitü élet fénye. Tize Elsősorban me resége után se leg nem emelhe mert a köztárs fantáziája, sem ne és a zslóó den fodrász ménysepró mag népnek a szive cíálisan nagyon mindnyájan ism pávól beszéltem „Amire igazán kard!“

Ennek a ném van. Amikor az ja, hogy Sigmur amikor Siegfte személy szerint hogy, fájdalom, szerepe a kard bé romantikus bevezették a tö ifjak kitüntetésr nak, hogy bossz megtámadta öke Minthogy ped tethetők össze a metországban a logikus. Vissza ra, hogy elérhet let-Porosország legénység esküt tus szerint Ham Még a világnak keresztény állaz liumok tanai a meghazudtoltatn támaszkodni le azonban ma a g a német legend koskodásokban ki. Wagner szó láthatja, hogyan szerint a szerző

Mi következnek amelyeket a H daluan alakitan legbecsebb t Bizonyos, hogy és Rousseau me kezni, — mond egyszer már a háborút, amelye döntő szó, amit lius utolsó napj követnek, Berlin volna, hogy a félt és a végén a háborút feltá vezették Anglia és semlegességét Amerikától való fokozódott. Ha a határozta, hogy hanem világos ber ragert, me egy minden kö ak menni, akk omást tenne e on. Ebben a telk szág természete pedig az egyén ulyuk van, ugy teljesen különb szerint nem his

HIREK

A diktatúrák félnek Angliától

Irta: Emil Ludwig

Noha mostanában még milliók elégedetlenek Németországban, senkinek nincs annyi bátorsága, hogy komoly akcióba kezdjen a rendszer megváltoztatása érdekében. Mindenki panaszkodik a drágaság miatt, hogy nincs vaj, hogy alacsonyok a bérek, hogy nincs szólás-szabadság. Azonban nem szabad mégsem forradalomra számítani. Egy nép, amely jobban szereti a rendet, mint a szabadságot, nem csinál forradalmat. Amikor III. Napoleon 1861-ben megkérdezte Bismarcktól, nem kell-e tartani forradalomtól, a vaskancellár e magyszerű választ adott: „Poroszországban csak királyok csinálják a forradalmat.” Amikor egyszer egy kis pénzbeszedővel, aki szocialista, beszélgettem az elvesztett köztársaságról, a szegény ember sóhajva mondotta: „Persze, persze, ha akkor tudtuk volna, hogy szabad lefejezéssel is büntetni!”

Szent igaz, hogy a német tömegek nem fejeznek le, ők ezt átengedik kormányaiknak. Háromszáz évig, különösen az utóbbi ötven esztendőben, a német életet az uniformis uralta. A fiatal leányok álma a hadnagy volt, a parádé, a kitüntetés és a zászló pedig az élet fénye. Tizennégy év alatt mindez eltűnt. Elsősorban mert egy nép közvetlenül a veresége után sem materiálisan, sem szellemileg nem emelhető fel elég gyorsan. Másrészt, mert a köztársaság vezetőinek nem volt sem fantáziája, sem szemtelensége. Amikor a zene és a zászló ismét megjelent, amikor minden fodrász csákót kapott és minden kézművespró magvas csizmát, ennek a harcos népnek a szíve ujjongani kezdett. Egy szocialista nagyon fejlett tudós, akinek a nevét mindnyájan ismerjük, amikor 1920-ban Európáról beszéltem vele, hirtelen felkiáltott: „Amire igazán szükségünk van, az a német kard!”

Ennek a német kardnak misztikus értelme van. Amikor az ifjúság a „Walkür“-ben látja, hogy Sigmund kihuzza kardját és később, amikor Siegfried kardot kovacsol, mindenki személy szerint önmagát érzi találva. Mint-hogy, fájdalom, most már nincsen különös szerepe a kardnak, hanem inkább a kevésbé romantikus bombának és kézigránátnak, bevezették a tört és a tizenkét éves Hitler- ifjak kitüntetésnek veszik, ha „disztört“-kapnak, hogy bosszulják meg magukat azon, aki megfáradta őket becsületükben.

Mint-hogy pedig ezek az eszmék nem egyeztethetők össze a kereszténységgel, az új Németországban a Biblia-ellenes harc teljesen logikus. Vissza kell térni az ógermán vallásra, hogy eléhető legyenek az új célok. Kelet-Poroszországban nemrég az egész SS legénység esküdött arra, hogy ógermán ritus szerint hamvaszták el őket haláluk után. Még a világnak ama országaiban is, ahol a keresztény állam csak fikció és az evangéliumok tanai a tények által napról napra meghazudoltatnak, van valami státus, amire támaszkodni lehet. Az új pogány állam azonban ma a germán hitvallás lép fel, amely a német legendákban győzelmeiben, erőszakoskodásában és cselvetéseiben csúszosodik ki. Wagner szövegkönyvéből minden külföldi láthatja, hogyan tartják meg germán erkölcs szerint a szerződéseket.

Mi következik ezekből a jellemvonásokból, amelyeket a Harmadik Birodalomban egyoldalúan alakítanak ki, miközben a németek legbecesebb tulajdonságait elhomályosítják. Bizonyos, hogy a farkasnak lehetetlen Kantot és Rousseaut megérteni! Es ezért kell fegyverkezni, — mondják az angolok. De Anglia egyszer már a hallgatásával lehetővé tette a háborút, amelyet egyébként szívből utál. A döntő szó, amit Sir Edward Grey 1914. július utolsó napjaiban nem mondott a német követnek, Berlinben olyan ijedséget okozott volna, hogy a császár, aki már amúgy is félt és a végén már fékezni akart, bizonyára a háborút feltartóztatta volna. Ma a német vezetők Anglia szimpátiájában, vagy legalább is semlegességében hisznek. Az Angliától és Amerikától való félelem valóságosan babonává fokozódott. Ha a három nagy demokrácia elhatározná, hogy nem lakónikus jegyzetekben, hanem világos szavakkal, amit minden ember megért, megmondanák a diktátoroknak, hogy minden körülmények között együtt fogadják menni, akkor ez bizonyára hatalmas beállomást tenne a diktatórikus országok népeiben.

Ebben a tekintetben a két diktatúra ország természetesen egymáshoz tartozik. Ami pedig az egyéniségeket illeti, akiknek döntő súlyuk van, ugye ezekről megállapítható, hogy teljesen különbözők. En a magam személye szerint nem hiszek Mussolininek Anglia-elle-

nes terveiben; sokkal gyakrabban beszéltem vele és láttam, hogy jól ismeri félszigetének tengeri helyzetét és nagyon fél Angliától. Ez azonban egy más fejezet, amely megint meszszi-re elvezetne a német és olasz nép karakterének ismertetésében.

Egyiptomban láttam egy arab lovat befogva egy tevével. De ez mégsem volt egy igazi fogat. És önkönek tudniok kell, hogy egy lóval mégis inkább elintézhető a dolgok, mint egy csökönyös tevével.

— **Roosevelt aláírta a tengeri fegyverkezési tervezetét.** Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök tegnap aláírta a tengeri fegyverkezési tervezetét, amelynek értelmében a következő tíz évre 1.100 millió dollár kiadást irányoztak elő. A tervezet kiegészíti a mendes 546 millió dolláros évi tengerészeti büdzsét és 46 hadihajó, 26 segédhajó, 950 repülőgép és egy kományszerű léghajó építését irányozza elő.

A dzsungel királya **TARZAN** máától a Thalia mozgóban.

— **Közhivatalok nyári hivatalos órája.** A belügyminisztérium távirati uton rendeletet juttatott el az ország összes megyei prefektusaihoz, amelyben közli, hogy az összes közhivatalokban a nyári hónapokra (május 15-től október 1-ig) a következő beosztás szerint kell a hivatalos órákat tartani: reggel fél 8-tól fél 2 óráig, míg a vasárnap és ünnepnapokat követő napokon délután fél 4 órától fél 8 óráig.

SLANIC-MOLDOVA

Junius 1-én nyílik a

Racovitz

nagyszállóda

Teljes kényelem, központi fűtés. Információk és szobaelőjegyzés: **IOAN T. PETCU — MONTE-CARLO** vendéglő **CISMIGIU — Bucuresti**, Junius és szeptember hónapokban mérsékelt árak, szobák napi 50 lejtol kezdődőleg

— **A katonai előképzősök ünnepélye.** A VI. hadtest mellett működő katonai előképzősök parancsnoksága közli, hogy a cluj-i előképzősök május 21-én, vasárnap a sporttelepen ünnepélyt rendeznek. Az ünnepség istentisztelettel veszi kezdetét, majd az előképzősök különböző mutatóványai és gyakorlati követelmények. A parancsnokság kéri a közhivatalok tisztviselőit, a különböző egyesületek tagjait, az előképzősök szüleit és hozzátartozóit, valamint azokat, akik tudatában vannak a katonai előképzítés fontosságának, hogy az ünnepélyen megjelenni szíveskedjenek.

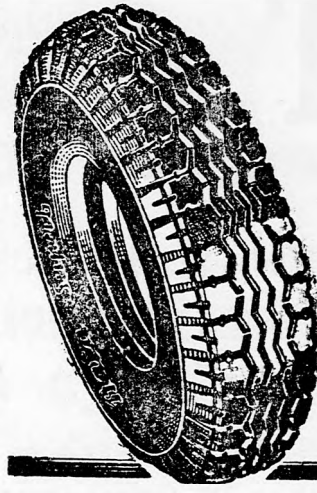
Okvetlen nézze meg Weissmüllert a Thalia mozgóban. Máától Tarzan a dzsungel királya.

— **Meghalt Kálmán Lajos.** Devaról jelentik: A napokban meghalt Devar város egyik régi, tiszteletben álló polgára, Kálmán Lajos nagykedvű, hetvenkét éves korában. A megboldogult, aki a Sfatul egykori elnöke és az iparkamara alelnöke volt, nagy részvét mellett temették. Az elhunytat özvegyén kívül gyászolják gyermekei: Kálmán András, a W. Thompson cég igazgatója, Kálmán János mérnök és dr. Kállai Béla, ismert bucaresti orvos felesége, Zsófia.

Soha nem látott felvételek Tarzan a dzsungel királya filmben. Weissmüllerrel a Thalia mozgóban.

— **A német birodalmi igazságügyi államtitkár autóbalesete.** Bécsből jelentik: Egy gépkocsi, amelyben dr. Schlegelberger birodalmi igazságügyi államtitkár és még többek ültek, felborult Bécs közelében. Az autóban ülők súlyosan megsebesültek.

— **Az „Athenaeum” munkás-továbbképző és kultur egyesület vezetőségének** rendezésében folyó hó 20-án, pénteken este nyolc órakor a Vasmunkás Otthonban Cosbuc György, a nagy román költő halálának husz éves évfordulója alkalmából ünnepélyes előadást rendez. Az előadók román és magyar nyelven ismerteti fogják Cosbuc életét, munkáját, majd verseit fogják elszavalni. Ismerteti fogják a nagy tudósok, Dobrogeanu Ghereának rokonszenves írásait is a nagy költőről. A munkásság körében az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Belépti díj nincs.

Bata

az egész világon híres név, elismert garanciája az ipari termékeknek, ujjártási rekordot állított fel: a modern termelés legkiválóbb gummijai — pneumatikok és tömlők.

A Bata gummik vezérképviselete Romániában:

SONAP S. A. R.

Bucuresti — Str. Alex. Lahovary 14 — Telefon: 5-2584

— **Tömeges fellebbezések az ügyvédek nyelvvizsgája ellen.** Satu-Mareről jelentik: Tíz nappal ezelőtt az ügyvédi kamara választmánya elhatározta, hogy szintén végrehajtsa az ügyvédszövetség nyelvvizsga rendeletét. A határozat ellen 83 kisebbségi ügyvéd közül 78-an adtak be azonos szövegű, részletesen megindokolt fellebbezést. Hivatkoznak arra, hogy az új alkotmány nem biztosít privilégiumot egyetlen csoportnak sem és nem ismeri faji, vagy vallási különbséget az állampolgárok között. A fellebbezések törvénytelennek és alkotmányellenesnek minősítik a nyelvvizsgarendeletet és kéri a végrehajtás felfüggesztését mindaddig, míg együttes fellépésük ügyében nem történik döntés. A fellebbezés határideje egyébként kedden járt le.

— **Féldolai hűdésben szenvedő betegeknek** gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez egy kis pohár természetes „Ferenc József” keselvíz azért, mert anélkül, hogy a betegnek a legsekélyebb mértékben is erőlködnie kellene, a beleket alaposan kitisztítja és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

— **Az ügyészség letartóztatási határozatot** bocsátott ki dr. Papolczy László seini ügyvéd ellen. Jelentettük, hogy dr. Papolczy László közismert seini ügyvéd szombat éjjel vadászfegyverrel halálosan megsebesítette Miklósi Antal műszerészt, akit betörőnek vélt. Miklósi behalt sérüléseibe és vasárnap oriai részvét mellett temették el a seini fiatalság és az ottani sporttársadalom kedvencét. Papolczy László dr. ügyében kedden kezdte meg a kihallgatásokat dr. Galea Nicolae vezetőügyész. A tanúhallgatások és iratok áttanulmányozása után az ügyészség emberről miatt letartóztatási határozatot adott ki a köztisztviselő ellen és áttette ügyét a vizsgálóbíróhoz. A súlyosan vádolt ügyvéd vizsgálói fogsága ügyében szerdán dönt a vádatanács. Az áldozat özvegy édesanyja külön bünvádi feljelentést adott be dr. Papolczy László ellen és 500.000 lej kártérítést kér, mert fiában egyetlen anyagi támaszát veszítette el. Özvegy Miklósi Gergelyné büntügyi biztosítási végrehajtást kér Papolczy dr. vagyonára.

EGYESÜLETI ÉLEL

— **A cluj-i Zsidó Nőegyet** f. hó 22-én, vasárnap délután 5 órakor tartja rendezévi közgyűlést a Napközi Otthonban, Str. Paris 5.

— **Reorganizálják a viseuli és borsai cionista helyi csoportokat.** A Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége elhatározta, hogy újjászervezi a maramuresi, viseuli és borsai helyi csoportokat. Viseulon és Borsan ugyanis még röviddel ezelőtt igen aktív cionista mozgalom létezett, az utóbbi időben azonban ellankadás volt észlelhető. A ZsNSZ központi vezetősége dr. Mózes László országos főtitkárát és Káhn Kálmánt, a maramuresi helyi csoport titkárát bizta meg a reorganizáció keresztülvételével. Dr. Mózes László és Káhn Kálmán f. hó 19, 20 és 21-én Viseulon, illetve Borsan fognak tartózkodni, ahol újjászervezik a helyi csoportokat és egyben beindítják a folyó évi sélkampányt.

MEGYEZZE JÓL MEG MAGANAK,

— **KELL ANNAK MINDIG LENNIE!** Mert sokkal finomabb, egészségesebb és megbízhatóbb! Győződjön meg saját maga!

TURISZTIKA

A Haggibor turista-szaksztyála vasárnap, f. hó 22-én a következő kirándulásokat rendezi:

Autóval: Reggel pontosan fél 7 órai indulással a Tur és Turda hasadékhöz. Jelentkezni péntek estig bezárolag az egyesület titkárságánál, Str. Stroescu 7/b alatt este 6—8-ig lehet.

Gyalog: Reggel 8 órai indulással ugyan csak a klubház elől Cluj környékére. — Mindkét túrára vendégeket szivesen lát a vezetőség.

Az állatvilág ritka példányai Tarzan-ban. Máától a Thalia mozgóban.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, május 19.

Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hanglemezek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Jean Sibiceanu zenekara. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 15.20: Közlemények, külföldi aktualitások. Rádió Románia 18: Gyermekek órája. Rádió Bucuresti 18.15: A Románia—Németország rugby-mérkőzés közvetítése. Mindkét adó 19: Pontos idő, időjárásjelentés. 19.02: A Columbia tánczenekar. Rádió Románia 20.15: Román zene, hanglemezek. Rádió Bucuresti: 20.15: Kamarazene. Mindkét adó 20.55: A rádió szimfónikus zenekara. 22.30: Hírek, sport. 22.45: Ion Tazla zenekara. 23.20: Hanglemezek.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Hangverseny. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 21: Szimfónikus zenekara. 22.30: Hírek. 22.55: A rádió szalonzenekara. 24.10: Katonazene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Luxemburg. 21.30: Rádiózenekar. Radio Paris. 21.30: Szimfónikus hangverseny.

Toulouse. 20.15: Operettadók. Varsó. 21: Rádiózenekar zongoránegykezzel és tenoradókklal.

Péntek, május 20.

Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hanglemezek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Hanglemezek. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 15.20: Közlemények, a nap eseményei. 19: Pontos idő, időjárásjelentés. 19.15: Rádiózenekar. 19.40: Nicolae Iorga professzor előadása: A társadalom és az állam. Rádió Románia 20: Hanglemezek. 20.35: Hanglemezek. Rádió Bucuresti: 20.35: Közvetítés az Operaházból: Hoffmann meséi. A második felvonás után hírek és sport. Mindkét adó 23.35: Hanglemezek.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 19: Sportközlemények. 19.10: Cigányzene. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése: Don Juan. 22.05: Hírek. 24.10: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Belgrad. 22: Rádiózenekar. Pozsony. 21.40: Szórakoztató zene. 22.35: Bizet I. szimfónia.

Prágai. 20.25: Százharminctagú katonazenekar. Strasbourg. 21.30: Vigopera. Varsó. 21: Szimfónikus zene.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Harsányi Jenő, csadeai ügyvéd, irodáját a Calea Victoriei 1 szám alá helyezte át.

— **A ma esti koncertpublikum figyelmébe!** Mindazok, akik jegyeket rezeváltak, felkértenek, hogy d. e. 11 óráig jegyeiket váltsák ki, mert tovább azokat fenntartani nem fogják.

UJ KELET Legújabb hírek

Véres harc folyik a kínai és japán csapatok közt Szuceu város birtokáért

Sanghai, május 18. (Rador.) Japán forrásból közlik, hogy Szuceutól délnyugatra lefolyt rendkívül véres ütközet után 100 ezer kínai katona rendszertelenül vonul vissza déli és délkeleti irányba. Szuceuban pánik van. A japán tüzérség 20 óra óta szakadatlan munkában van, hogy a város erőit elerombolja.

Egyidejűleg kínai forrásból közlik, hogy a japánok továbbra is bekerítve tartják Szuceu városát és hogy ádáz harcok folynak a várostól délre. Honkongi jelentés szerint hat japán teherhajó és 8 hadihajó kötött ki Macaótól délnyugatra.

Anglia nagyobb hitelt nyújt Törökországnak

London, május 18. (Rador.) Anglia és Törökország között ma megegyezést írtak alá, amelynek értelmében az angol piac nagyobb hitelt nyújt Törökország számára. A hiteleket közmunkákra használják fel.

Két francia drámaíró párba

Párizs, május 18. (Rador.) Éles sajtóvita folyt le a napokban Edouard Bourdet és Henry Bernstein ismert színműírók, a Comédie Française, illetve a Gymnase-színházak igazgatói között. A vita annyira elmérgesedett, hogy Bernstein ma provokálta Bourdetot.

Hélt az esküdtszék a cluji rendőr megölői fölött

Cluj, május 18. Az esküdtszék szerda délután kezdte tárgyalni azt a halált okozó súlyos testisértes ügyét, amelynek áldozata Bárzu Ion cluji közrendőr, a tettesek pedig Câmpian Stefan és Cozma Dumitru cluji legények. Beszámolt az Uj Kelet annakidején, hogy az elmúlt év őszén Cluj határában Cozma Dumitru és Câmpian Stefan összeshálkoztak Bárzu Ioan rendőrrel, majd a szóváltás hevében olyan súlyosan bántalmazták a rendőrt, hogy a szerencsétlen ember néhány óra múlva behalt sérüléseibe. A két cluji legény ellen halált okozó súlyos testisértes címén indult meg az eljárás. A szerdai tárgyaláson számos tanút hallgattak ki. A tanuvallomások azonban olyan eltérőek voltak, hogy az esküdtszéknek és a bíróságnak nem sikerült tisztáznia a halálos verekedés körülményeit. Stoilov ügyész a vádlottak súlyos megbüntetését kérte, míg a védelmet ellátó dr. Giurgiu János, dr. Moldovan Valer és dr. Munteanu Alexandru ügyvédek azt igyekeztek bizonyítani, hogy Cozma és Câmpian önvédelemből ütdték meg a rendőrt és ezért felmentést, de legrosszabb esetben enyhe büntetést kértek. Dr. Mircea Georgescu az áldozat özvegyének nevében ötszáz ezer lej kártérítési igényt jelentett be.

Az esküdtszék többszörös tanácskozás után hozták meg verditüket: Cozma Dumitru felmentették, míg Câmpian Ion 2 évi börtönrre és az áldozat özvegyével és 5 árva-jával szemben 60.000 lej kártérítésre ítélték. A büntetésből 7 hónapot betudtak a vizsgálati fogságba.

Kelt Granadában, Ernst Sommer „Kelt Granadában 1492” regyogó új regénye a Tábor sorozatnak. Előbbie: Glaeser: Hazátlanok, Schalom Ach: A nagy fal, Schirolauer: Laasale, Molnár: A hitehagyott, stb. kötetje 200-400 lap, kötve 158 lei Lepageán Cluj. Kérjen teljes jegyzéket Lepageótól Cluj.

Grandi nagy estélyt rendezett az olasz impérium második évfordulója alkalmából

Több mint kétezer államférfi és politikus jelent meg az estélyen

LONDON, május 18. Grandi londoni olasz nagykövét az olasz impérium fennállásának második évfordulója alkalmából nagy fogadást rendezett, amelyen körülbelül kétezer személy jelent meg. Ott volt az angol kormány valamennyi tagja, több mint háromszáz képviselő, a lordok házának igen sok tagja, valamint a politikai, irodalmi és közgazdasági élet számos kitűnősége.

Egy bucuresti ügyvéd „ötletei” el tulajdonítása miatt perli Antonescu és Slavescu volt minisztereket

Huszmillió lejes kártérítést követel az ötletes ügyvéd

Bucuresti, május 18. A fővárosi politikai és jogász körében nagy érdeklődéssel tekintenek egy precedens nélkül álló per idomenetele elé. Egy Taifaz nevű bucuresti ügyvéd pert indított Victor Antonescu és Victor Slavescu, a liberális kormány volt pénzügyminiszterei ellen, akikről nem kevesebb, mint huszmillió lej kártérítést igényel.

Taifaz előadja keresetében, hogy a két volt pénzügyminiszter el tulajdonította tőle azokat az ötleteket és javaslatokat, amelyeket ő a fővárosi sajtóban lekötött és ezeket különböző könyvelési, valamint adózási rendszereknél és intézkedéseknél alkalmazták. A bíróság mára halasztotta az ítélet kihirdetését.

Megsemmisített orvosi és gyógyszerészi engedélyek

A megsemmisített diplomák birtokosai javarészt elhaláloztak, vagy kivándoroltak

Bucuresti, május 18. Az orvosok és gyógyszerészek működési engedélyének felülvizsgálására kiküldött bizottság már hetek óta végzi munkálatait. A bizottság ma adott ki első ízben hivatalos közleményt eddigi tevékenységéről, amelyből kiderül, hogy a külföldön szerzett diplomák revíziója alapján két orvos, valamint több gyógyszerész működési engedélyét semmisítették meg az eddig felülvizsgáltak közül. Megjegyezni kívánjuk, hogy a gyógyszerészek hosszú listájában igen sokan vannak, akik időközben elhaláloztak, vagy kivándoroltak. Miután ezek semmilyen igazoló irást nem nyújtottak be, a bizottság törölte őket, a közzétett kimutatásból azonban nem állapítható meg, hogy hány esetben rendelte el a bizottság a törlést, a külföldön szerzett diploma érvénytelenségére való hivatkozással.

Orvosok: Dr. Averbuck, dr. Heim Heinrich. Gyógyszerészek: Berlea Cohn, Iosivici Haia, Froimciuc Mosco, Kiesler Rudolf, Adesmann Moise, Kesohn Posea. Gyógyszerészek: Alexandrovici Demetru, Albert Paulian Maria, Auer Frederic, Averbuch Ioachim, Miklós Árpád, Albrecht Gusztáv, Adler Lapos, Alexi Rudolf, Arz Ernest Rudolf, Alpern Maria, Begun Isac, Branson Abraham, Berco Gh., Brenner Cornel, Berkes Armin, Berkes Ladislau, Balassavick Alexandru, Benedek Desideriu, Bányai Mihail, Botnar Antonin, Brindus Ioan, Biró Géza, Beres Ioan, Berger Iuliu, Brabula Salustin Edmund, Binder Gustav, Balazs Paul Ludovic, Balta Elemér, Breness Sigismund, Bor-dacs Ladislau, Banciu Dumitriu, Brasse Victor, Binder Adolf Gustav, Balkanyi Magaziner Ludovic, Backineck Iaroslav, Bovermann Wibis, Bierbaum Iuliu, Bercovici Weiss

Hani, Brozmann Grinzei, Brive Taube, Bis-chif Ignat, Brilliant Victor, Benedek Iosif, Berall Adolf, Beck Ludovic, Braun Eugeniu, Bartok Ladislau, Buzs Jolf, Bonomi Árpád, Benda Carol, Brun Alexandru, Braun Itko, Boglut Stefan, Bondor Meirovici Emanuel, Dickstein Adolf, Donnenfeld Roza, Deasko-vitz Geza, Dengel Iuliu, Darvi Béla, Einhorn Jacob, Ewert Alfred, Edelstein Aladar, Erdélyi Vasile, Erdélyi Petru, Einhorn Adalbert, Eberberin Stefania, Emerici Vasile, Erret Ioan, Rrodof Iosif.

Az ezelőtt néhány nappal a lapokban megjelent hírek szerint megsemmisítették dr. Zundt Emil működési engedélyét. Ez a hír tévedésen alapult. A nevezett orvos működési engedélyét 564-938. számú rendelettel meg-erősítették.

Május 24-én ismerteti Kroatia cseh külügyminiszter a szudeta-németeknek teendő enged-ményeket

Prága, május 18. Kroatia külügyminisz-ter május 24-én nagy külügyi expozé tart. Ugy hírik, hogy a csehszlovák kor-mány ekkor szándékozik bejelenteni a szu-deta-németek részére teendő jelentős en-gedményeket s egyben mindazokat a kul-turális és egyéb kedvezményeket, amelye-ket az összes csehszlovákiai kisebbségek számára biztosítani kíván. Minthogy Prá-ga ugy Párizssal, mint Londonnal közöl-te, hogy a kérdést a legmesszebbmenő en-gedékenységgel jegyében kísérel megoldani, remélik, hogy a csehszlovák kérdésben s ezáltal az európai politikában enyhülés következik.

Romániai vezérképviselő: Bucuresti, B-dul Domniteti, 3. Tel. 505.32

LEGUJABB SPORT

Urajajászik a Rapid-Venus Román Kupa középdöntő

Bucuresti tudósítónk telefonálta: A Ro-mán Kupa Bizottság szerdán délután har-madik ülését tartotta a Venus óvasa ügyében, amelyet a Rapiddal játszott Ro-mán Kupa középdöntő mérkőzés ügyében adott be. A bizottság az esti órákban hoz-ta meg döntését, amely szerint az óvas-nak helyet ad és a mérkőzés újrajátszá-sát rendeli el. Az óvas indokolásában azon-ban nem szerepel a játékezőt ellen-emelt vád, hanem azzal indokolják, hogy a játék folyamán a közönség betódult a pályára és ezzel megzavarta a mérkőz-és normális menetét.

A határozat értelmében a mérkőzést szombat délután játszik újra.

Rusu Gabriel dr. az ismert kitűnő képes-ségű játékező, a Rapid-Venus kupa-középdöntő vezetése miatti feljelentés követ-keztében lemondott a sportéletben viselt ösz-szes tisztségéről és kijelentete, hogy teljesen visszavonul a sportéletből. Rusu dr azonban kijelentette, egyáltalán nem érzi vétkesnek magát a Venus által emelt kifogások miatt, a legkevésbé abban, hogy a Venus nem nyer-heti meg a Román Kupát, amelyet ő, mint objektív, önzetlen sportember, ebbeli törek-vésében nem segíthetett.

A CAMT vezetősége tiltakozást jelentett be amiatt, hogy a Román Kupa döntőjét ju-nius 19-re tűzték ki. Arra hivatkozik a ti-misoarai csapat, hogy május 23-tól július 15-ig keleti turán lesz, amelyről lemondani nem hajlandó, viszont ez kizárja azt, hogy a június 19-iki kupadöntőn résztvehessen. Kétségtelen, hogy a timisoaraiak kifogása jogos.

Az Universitatea futbalcsapata a jövő-évaddal kezdődjöleg új játékosokkal erősödik. Cazacu I-ről van szó, aki eddig a Ripensia-ban rugta a labdát, de minthogy a cluji egy-tem hallgatója, Clujon telepszik le. A Ripen-sia nem támaszt anyagi igényt Cazacu tá-vozása miatt.

A Haggibbor turista szakosztálya közli, hogy vasárnap reggeli gyalog-kirán-dulás nem 8 órakor, mint ahogy azt az erre vonatkozó közleményben jelezte, ha-nem 7 órakor indul az egyesület Str. Stroescu 7/b. alatt lévő otthona elöl.

Aré- és testápolás gyógynövényekkel. Uj kozmetikai gyógymódok, receptek. Varró új könyve, 119 lei. Gyógynövények gyakorlata alkalmazása fve 198 lei, kve 264 lei. Dr. Kó-sutány: Kézvonalak titka és tudománya fve 198 lei, kve 264 lei Lepageán Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket Lepageótól, Cluj.

FRATEERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomdász Cluj, Strada Baroa L. Pop 15. Telefonszám: 18-60.

RUN DE IMPREMIAR

BAIA-BAIȚA

gyógyfürdő

Vasárnap, május 22-én

ingyenes táncsal egybekötött ünnepséggel megnyílik

Gherla közvetlen közelében, 50%-os vasuti kedvezmény.

Kirándulók kedvezményben részesülnek.

Kitűnő konyha, olcsó polgári árak!

Haan post...
No. 224719
Haver...
vve...
idár...
666...
E...
a CVÉR
törts...

Kezdetb...
a petról...

Most figyel...
emulassuk...
szül egy áll...
erők és készü...
mus. Most r...
erők fakasz...
szinkóba val...

Figyeljük...
szólt, hogy...
énök kor...
idegen töké...
kiszajátítás...
minden polit...
volt. Nem is...
ez a szándék...
azután végre...
A hírre cs...
Amerika is...
lönböző érde...
tulajdonosai...
hatni heteki...
majd amikor...
mány kitart...
kor lépett fel...
és szakította...
tést.

A terv, a...
színi ingesek...
Nyomban ez...
kötetés meg...
misteriözus...
mány kitart...
kor lépett fel...
és szakította...
tést.

A terv, a...
színi ingesek...
Nyomban ez...
kötetés meg...
misteriözus...
mány kitart...
kor lépett fel...
és szakította...
tést.

Igy készül...
a színi ingesek...
Már több he...
ben volt a pe...
letett egy új...
és azután az...
történeki. Fig...
munkája. Cse...
hozzáférhetük...
világosan lát...

A szuda...
a nemze...

Május 14-iki...
szólva, azt m...
Olaszország...
haszlatlan fel...
nemzeteket eg...
Mussolini ez...
argumentum...
németekre néz...

Arra nem le...
olaszok akár...
lyezkednének...
rekvésével. El...
még a Róma...
yásolja. Angli...
irodalmi és g...
esse Olaszors...
Európa problé...
mény.

Annál inkább...
Franciaország...
óta kölcsönös...
Csehszlovákia...
a Németország...
jött döntőbíró...
megsértése ese...
magát, hogy s...
Csehszlovákia...
A cseh-néme...